

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 15. marraskuuta 2023
(OR. en)

15481/23

POLCOM 274

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteeri, allekirjoittajana johtaja Martine DEPREZ
Saapunut:	15. marraskuuta 2023
Vastaanottaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2023) 740 final
Asia:	KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE EU:n kauppapolitiikan täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja COM(2023) 740 final.

Liite: COM(2023) 740 final

Bryssel 15.11.2023
COM(2023) 740 final

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

EU:n kauppapolitiikan täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta

{SWD(2023) 740 final}

SISÄLLYS

I.	Johdanto	2
I.1	Tiivistelmä	2
I.2	Tämän kertomuksen aihealue	9
II.	EU:n kauppasopimusten tarjoamien mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen	11
II.1	Kauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden kanssa – keskeinen kehitys vuonna 2022	11
II.2	EU:n kauppasopimusten täytäntöönpanon edistäminen Aasiassa, Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikassa, EU:n naapurimaissa sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maissa	17
III.	Pienten ja keskisuurten yritysten tukeminen maailmankaupassa	31
IV.	Esteiden poistaminen ja ratkaisujen löytäminen	35
IV.1	Nykytilanne ja kaupan esteiden poistaminen	35
IV.2	Keskitetty asiointipiste	44
V.	Kauppasitoumusten kahden- ja monenvälinen täytäntöönpano: riitojenratkaisu	46
V.1	Riitojenratkaisun käyttö	46

I. Johdanto

I.1 Tiivistelmä

EU:n etuuskohtelukauppaa koskevien 42 sopimuksen verkosto avaa EU:n yrityksille – erityisesti vientiä EU:n ulkopuolelle harjoittaville 670 000 pienelle ja keskisuurelle yritykselle (pk-yritykselle) – markkinoita ja mahdollisuuksia käydä kauppaa ja investoida ennustettavampien ja avoimempien kaupallisten ehtojen mukaisesti. Sopimukset yhdistävät Euroopan EU:n ulkopuolisiin kasvukeskuksiin, joiden osuuden kasvusta odotetaan olevan 85 prosenttia vuonna 2024. **EU:n tavarakauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien 74 kumppanin¹** kanssa muodostaa 44 prosenttia EU:n ulkomaankaupasta (2 434 miljardia euroa vuonna 2022 eli enemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin se oli 1 891 miljardia euroa). EU:n palvelukauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa oli vuonna 2021 arvoltaan yhteensä 901 miljardia euroa eli 46 prosenttia EU:n koko palvelukaupasta (2 012 miljardia euroa).

EU:n kauppasopimuksilla on myönteinen pitkän aikavälin vaikutus: viime vuosikymmenen aikana ne ovat auttaneet EU:ta säilyttämään suhteellisen vakaan 16–17 prosentin osuuden maailman tavaraja palvelukaupasta. EU on edelleen suurin kaupparyhmittymä maailmantalouden muuttumisesta ja Kiinan kasvusta huolimatta, sillä muilla kehittyneillä talouksilla ei ole samankaltaista ainutlaatuisen laajaa sopimusverkostoa. Kauppasopimusten aikaansaama ero on nähtävissä myös **Kaukoitää ja Latinalaista Amerikkaa** koskevissa esimerkeissä.

- Samalla kun EU kykeni lisäämään osuuttaan *Etelä-Korean* tuonnissa kauppasopimustensa ansiosta, Japani kävi edelleen kauppaa WTO:n ehtojen mukaisesti ja sen kauppa Etelä-Korean kanssa supistui 8 prosenttia viime vuosikymmenen aikana.
- *Latinalaisessa Amerikassa* EU:n osuus sen etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden tuonnista pysyi suhteellisen vakaana (noin 11 %:ssa) vuosina 1994–2021. Muiden kuin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden tuonnissa EU:n osuus supistui 35 prosentista 20 prosenttiin.

¹ Kumppaneita on enemmän kuin sopimuksia, koska monet sopimuksista on tehty useiden maiden kanssa (esim. EU:n talouskumppanuussopimukset (EPA-sopimukset) Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren kumppaneiden kanssa tai kauppasopimukset Keski-Amerikan kanssa; Ks. myös komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Individual Information sheet on implementation of EU Trade Agreements”, **SWD(2023) 740**; <https://circabc.europa.eu/ui/group/7fc51410-46a1-4871-8979-20cce8df0896/library/e0e79f42-9797-4d5d-a5c3-f00eb26b8676/details>

Tietyt **uudemmat EU:n kauppasopimukset** esimerkiksi Etelä-Korean, Kanadan ja Vietnamin kanssa ovat tukeneet EU:n viennin kasvua, ja niiden aikana on saatu merkittävää kasvua seuraavilla menestyneimmillä toimialoilla:

- ✓ EU:n tavaravienti *Etelä-Koreaan* on kasvanut keskimäärin 6 prosenttia vuodessa vuodesta 2012 alkaen ja autojen ja autonosien vienti 217 prosenttia koko kyseisenä aikana.
- ✓ EU:n tavaravienti *Kanadaan* on kasvanut keskimäärin 7,7 prosenttia vuodessa vuodesta 2018 alkaen ja autojen ja autonosien vienti 54 prosenttia koko kyseisenä aikana.
- ✓ EU:n tavaravienti *Vietnamiin* on kasvanut keskimäärin 20 prosenttia vuodessa vuodesta 2020 alkaen ja lääkkeiden vienti 152 prosenttia koko kyseisenä aikana.

Vuonna 2022 **EU:n ja sen etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien välinen kauppa** (*lukuun ottamatta energiatuotekauppaa*) **kasvoi nopeammin** (21,2 prosenttia eli 366 miljardia euroa) kuin EU:n ja muiden kuin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien välinen kauppa (joka kasvoi 18,9 prosenttia). Kokonaiskauppa 20 suurimman EU:n etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvan kumppanin kanssa kasvoi keskimäärin lähes 30 prosenttia vuonna 2022 taloudellisista ja geopoliittisista haasteista huolimatta. Etuuskohtelukauppaa koskevat sopimukset auttavat EU:n yrityksiä pääsemään ulkomaanmarkkinoille.

Samaan aikaan EU:n kauppasopimukset auttavat myös **EU:n vientiä selviytymään paremmin** geopoliittisista häiriöistä (kuten Venäjän provosoimattomasta ja perusteettomasta hyökkäyssodasta Ukrainaa vastaan ja sen seurauksena tehdystä päätöksestä katkaista EU:n riippuvuus Venäjästä), koska niiden avulla yritykset voivat monipuolistaa toimintaansa ja löytää uusia markkinoita. EU:n pakotteiden alaisten tuotteiden vienti Venäjälle väheni vuodesta 2021 vuoteen 2022 yhteensä 27 miljardilla eurolla. Samaan aikaan samojen tuotteiden vienti EU:sta etuuskohtelukaupan piiriin kuuluviin kumppanimaihin kasvoi 174 miljardilla eurolla. Konkreettinen esimerkki on koneiden ja mekaanisten laitteiden ala, jolla EU:n vienti Venäjälle väheni 53 prosenttia eli 14 miljardia euroa vuonna 2022. Markkinoiden menetys kompensoitiin lisäämällä EU:n vientiä etuuskohtelukaupan piiriin kuuluviin kumppanimaihin (15 % eli 34 miljardia euroa), erityisesti Meksikoon (+32 %), Turkkiin (+27 %) ja Kanadaan (+28 %). Kauppasopimukset vähentävät myös liiallista riippuvuutta yksittäisestä kohdemaasta strategisten ja kriittisten tuotteiden suhteen.

Lisäksi **EU:n kauppasopimuksilla on tärkeä rooli myös tuonnin kannalta**, sillä ne tarjoavat luotettavan pääsyn tuotantopanoksiin, joita EU tarvitsee talouskasvuun varten. Lähdemaiden kanssa neuvoteltujen sitoumusten ja luotujen kumppanuuksien täytäntöönpano auttaa **lujittamaan toimitusketjuja ja monipuolistamaan tuonnin lähteitä**. Tämä vähentää EU:n yleistä riippuvuutta kolmansista maista esimerkiksi kriittisten raaka-aineiden ja energiatuotteiden osalta. Esimerkiksi EU:n tuonti Kanadasta kasvoi viime vuoden aikana 25 prosenttia – Kanadan kanssa tehdyn laaja-alaisen talous- ja kauppasopimuksen (CETA)

siivittämänä – ja kattaa pääasiassa raaka-aineet ja energiatuotteet, jotka ovat auttaneet EU:ta monipuolistamaan toimituksiaan Venäjän sijaan muihin lähteisiin. Vihreän siirtymän ja eurooppalaisen tuotannon kannalta välttämättömien kriittisten raaka-aineiden tuonti EU:hun kasvoi keskimäärin 56 prosenttia². Samaan aikaan EU:n ulkopuolelta peräisin olevien tällaisten raaka-aineiden osuus kasvoi vain 25 prosenttia. Maaöljyjen (HS 27) tuonti Kanadasta EU:hun lähes kaksinkertaistui: vuonna 2021 tuonnin arvo oli 2,0 miljardia euroa ja vuonna 2022 arvo oli 3,8 miljardia euroa.

EU:n kauppasopimusten tehokkuus riippuu suurelta osin niiden **täytäntöönpanosta ja noudattamisesta** sekä sen varmistamisesta, että kauppakumppanit noudattavat sitoumuksiaan. Ensisijaisena tavoitteena on edelleen ehkäistä uusia kaupan ja investoinnin esteitä sekä poistaa olemassa olevia esteitä.

Tältä osin on tärkeää, että **tunnistetaan varhaisessa vaiheessa** ongelmat, joita sidosryhmät kohtaavat kolmansien maiden markkinoilla. Vuonna 2020 perustettu **keskitetty asiointipiste**³ auttaa yrityksiä ilmoittamaan komissiolle (väitetyistä) markkinoille pääsyn esteistä tai kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevien sitoumusten rikkomisesta. Tämä auttaa komissiota arvioimaan ja tarvittaessa toteuttamaan jatkotoimia asianomaisten kumppanimaiden kanssa. EU:n sidosryhmät, jotka ilmoittavat (väitetystä) markkinoille pääsyn esteestä kolmannen maan markkinoilla tai kauppaan ja kestävästä kehityksestä tai yleiseen tullietuusjärjestelmään liittyvien kestävyysääntöjen rikkomisesta, voivat hyödyntää **keskitettyä asiointipistettä**. Sen jälkeen, kun keskitetty asiointipiste avattiin marraskuussa 2020, se on vastaanottanut yli 90 ulkoista valitusta, joista yli 30 koski uusia kaupan esteitä, jotka on sen jälkeen rekisteröity ja julkaistu Access2Markets-portaalissa⁴. Komissio toteuttaa parhaillaan niihin liittyviä jatkotoimia asianomaisten kumppanimaiden kanssa. Kaksi valitusta koski kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevien säännösten väitettyä rikkomista, joiden osalta komissio päivitti ohjeitaan avoimuuden ja ennakoitavuuden lisäämiseksi sidosryhmien kannalta vahvistamalla tarkat määräajat (enintään 120 päivää), joiden aikana se tekee alustavan arvioinnin ja määrittää asianmukaiset toimet ja aloittaa ne. Samalla selvennettiin myös tarkemmin, kuka voi tehdä valituksen.

Komissio hyödyntää **kaupan esteiden poistamisessa** jatkuvaa yhteistyötä kauppakumppanien kanssa EU:n kahdenvälisen kauppasopimusten nojalla ja WTO:ssa vahvistetuissa **rakenteissa** (esim. komiteoissa ja työryhmissä). Tuore esimerkki kahdenvälisen rakenteiden käytöstä on **EU:sta Vietnamiin tuotavien lääkkeiden** tuonnin esteiden poistaminen vuonna 2022. Esteiden arvo oli 1,5 miljardia euroa vuodessa, ja ne poistettiin tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja EU:n teollisuuden kanssa. Tämä perustui kahdenväliseen yhteistyöhön EU:n ja Vietnamin kauppasopimuksessa perustetuissa asiaankuuluvissa komiteoissa. Tuore esimerkki *esteiden ehkäisemisestä WTO:n rakenteiden* avulla on se, että Egypti mukautti – EU:n toimialajärjestöjen ja WTO:n kaupan teknisten

² Kun verrataan CETA-sopimusta edeltänyttä tilannetta (2016) CETA-sopimuksen jälkeiseen tilanteeseen (2022).

³ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/ft/content/single-entry-point-0>

⁴ <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/ft/barriers>

esteiden komitean kanssa käytyjen keskustelujen jälkeen – suunnittelemaan kosmetiikkaa koskevia sääntöjä, jotka olisivat vaikeuttaneet tarpeettomasti EU:n yritysten pääsyä Egyptin markkinoille.

Suurin osa ongelmista poistetaan kahdenvälisellä yhteistyöllä kumppaneiden kanssa. EU käynnisti kuitenkin myös vuonna 2022 **oikeudelliseen täytäntöönpanoon** liittyviä toimia tapauksissa, joissa muilla toimilla ei ollut saatu tyydyttäviä tuloksia. Toisinaan molemminpuolisesti tyydyttävän ratkaisun aikaansaamiseen riittää, että otetaan ensimmäiset askeleet WTO:n riitojenratkaisujärjestelmässä. Näin tapahtui EU:n vuoden 2022 alkupuolella Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan käynnistämässä oikeudellisessa riidassa, jossa EU haastoi Yhdistyneen kuningaskunnan syrjivän **tuulienergiaa koskevan kansallisen tukijärjestelmän**. Järjestelmä sisälsi paikallista osuutta koskevan ehdon, joka suosi Yhdistyneestä kuningaskunnasta peräisin olevia tuotteita tuontituotteiden kustannuksella ja näin ollen kannusti EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan yrityksiä joko tekemään hankintoja tai investoimaan paikallisesti. Vain neljä kuukautta sen jälkeen, kun EU pyysi WTO-neuvotteluja, osapuolet pääsivät sopimukseen riidan ratkaisemisesta siten, että EU:n toimittajille varmistettiin tasapuoliset toimintaedellytykset.

Edellä mainitun Yhdistyneeseen kuningaskuntaan liittyneen riidan lisäksi **EU käynnisti** kolme muuta **WTO-riitaa**: kaksi *Kiinaa* vastaan (Liettuasta peräisin olevien tavaroiden ja palvelujen syrjivät kauppakäytännöt sekä teollis- ja tekijänoikeuksien suojeluun ja noudattamiseen vaikuttavat toimenpiteet) ja yhden *Egyptiä* vastaan. Jälkimmäisessä tapauksessa edistytettiin osittain, kun *Egypti* sitoutui parantamaan tuonnin rekisteröintiprosessia. Komissio seuraa parhaillaan tilannetta. Lisäksi EU **voitti neljä käynnissä ollutta WTO:n riita-asiaa**: sitovat ja lopulliset tuomiot asioissa *Turkki – farmaseuttiset tuotteet* ja *Kolumbia – pakastetut ranskanperunat* merkitsivät selvää voittoa EU:lle. Komissio seuraa nyt, noudattavatko hävinneet osapuolet paneelien päätöksiä. EU voitti asioissa *Intia – tieto- ja viestintätekniikan tuotteet* ja *Indonesia – nikkelimalmia koskevat vientikiellot*, minkä seurauksena Indonesia valitti paneeliraportista WTO:n pysyvään valituselimeen, jonka toiminta on pysähdyksissä (tätä viivytystaktiikkaa kutsutaan nimellä ”appeal into the void”). EU:n täytäntöönpanoasetusta muutettiin vuoden 2022 alussa juuri tämän tyyppiseen tilanteeseen vastaamiseksi. Se antaa EU:lle nyt mahdollisuuden valvoa muiden WTO:n jäsenten, kuten Indonesian ja Intian, hyväksymien kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanoa silloin, kun kauppariidan käsittely on estetty, vaikka EU pyrkii noudattamaan riitojenratkaisumenettelyä vilpittömässä mielessä.

EU voitti vuonna 2022 myös jäädytetyn siipikarjanlihan vientirajoituksia koskevan **kahdenvälisen riitansa** *Eteläisen Afrikan tulliliittoa* vastaan ja edistyi tiettyjen *Algeriaa* vastaan vireillä olevien tuontirajoituksia koskevien kahdenvälisen riitojen ratkaisemisessa.

Jotta päätöksenteko ja riitojenratkaisu voisi jatkua WTO:ssa WTO:n pysyvän valituselimen toiminnan ollessa keskeytynyt, EU edisti onnistuneesti WTO:n jäsenten osallistumista **välimiesmenettelyä koskevaan väliaikaisjärjestelyyn**, joka perustettiin väliaikaiseksi ratkaisuksi, kunnes pysyvä valituselin on taas toimintakykyinen. Uusin osallistuja on Japani, joka liittyi järjestelyyn maaliskuussa 2023. Myös Filippiinien jäsenyyssprosessi on käynnissä.

Väline pääsi ensimmäistä kertaa käyttöön edellä mainitussa *Kolumbiaan* liittyneessä riidassa, joka koski kaupan suojatoimien määräämistä Belgiasta, Alankomaista ja Saksasta peräisin oleville pakastetuille ranskanperunoille.

EU:n toimet markkinoille pääsyn esteiden poistamiseksi kumppanimaissa ovat osoittautuneet kannattaviksi: EU:n vienti kolmansiin maihin kasvoi vuonna 2022 yhteensä 7 miljardia euroa vuosina 2017–2021 tehdyn esteiden poistamistyön ansiosta. Komissio onnistui jäsenvaltioiden ja sidosryhmien tuella poistamaan **31 kaupan estettä 19 kumppanimaassa** eri puolilla maailmaa.

Komissio tiedotti myös edelleen yrityksille (erityisesti pk-yrityksille) kauppasopimusten tarjoamista eduista ja niiden käytöstä. **Access2Markets**-portaalissa on vierailut yli viisi miljoonaa yksittäistä kävijää sen jälkeen, kun sen toiminta alkoi lokakuussa 2020, ja 70 prosenttia käyttäjistä sijaitsee EU:ssa.. Access2Markets-portaalia on kehitetty laajemmaksi alustaksi, johon on yhdistetty useita kaupan välineitä. Se sisältää tavaroiden tuontia ja vientiä koskevien tietojen lisäksi myös uuden ”EU:n vienti-/tuontiassistentti” -työkalun, joka on tarkoitettu Kanadaan ja Yhdistyneeseen kuningaskuntaan suuntautuvia palveluja ja investointeja varten. Assistenttityökalua on käytetty tähän mennessä 9 000 kertaa.

Komissio tekee tiivistä yhteistyötä muiden **EU:n toimielinten** kanssa lisätäkseen tietoisuutta kauppasopimuksista ja niiden soveltamisen ja täytäntöönpanon tukemiseksi toteutetuista toimista. Sen lisäksi, että **Euroopan parlamentille** tiedotetaan säännöllisesti kauppasopimusten soveltamisen ja täytäntöönpanon eri näkökohdista (kuten komission ja EU:n edustustojen välisestä työstä kolmansissa maissa tai kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevan uudelleentarkastelun päätelmien sisällyttämisestä nykyisten sopimusten täytäntöönpanoon), useat Euroopan parlamentin jäsenet ovat toteuttaneet toimia markkinoille pääsyä koskevan työn edistämiseksi kotimaissaan. Lisäksi komissio lisäsi yhtenäistä toimintaa **jäsenvaltioiden kanssa** sidosryhmien tavoittamiseksi kentällä sekä EU:ssa että kumppanimaissa (EU:n edustustojen ja jäsenvaltioiden suurlähetystöjen välisen tiiviimmän yhteydenpidon avulla). Kuten tämä kertomus osoittaa, komission, EU:n edustustojen, Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden yhteiset toimet paitsi parantavat mahdollisuuksia poistaa markkinoille pääsyn esteitä, myös estävät uusien esteiden syntymisen. Nämä yhteiset toimet auttoivat myös tavoittamaan useampia sidosryhmiä (erityisesti pk-yrityksiä) ja tiedottamaan niille EU:n kauppasopimusten tarjoamista mahdollisuuksista. Tällaiset mahdollisuudet liittyvät tullittomaan vientiin ja tuontiin, etuuskohteluun perustuvaan markkinoille pääsyyn aloilla, joilla se ei muuten olisi mahdollista, sekä palvelujen ja julkisten hankintojen markkinoiden avaamiseen. **Markkinoillepääsyn teemapäivän** yhteistapahtumia järjestettiin vuonna 2022 ja vuoden 2023 ensimmäisellä puoliskolla Unkarissa, Latviassa, Ruotsissa, Ranskassa, Kroatiassa, Tšekissä ja Italiassa.

Komissio saattoi kesäkuussa 2022 päätökseen **kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevan uudelleentarkastelunsa** ⁵, jolla tehostetaan kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevien

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0409>

säännösten täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa. Kaikkiaan 11:ssä 18 kumppanimaan kanssa solmitussa on tällainen kauppaa ja kestäväää kehitystä koskeva luku. Kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevassa tiedonannossa määritellään toimintapoliittiset painopisteet ja keskeiset toimet, joiden tarkoituksena on tehostaa tiukemmilla täytäntöönpanosäännöillä kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevaa lähestymistapaa, joka nykyisellään perustuu kansainväliseen kehykseen ja normeihin pohjaavaan sitoutumiseen. Uuteen lähestymistapaan sisältyy erityisesti kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien keskeisten säännösten rikkomisesta määrättävät kauppapakotteet. Sitä sovelletaan tuleviin ja käynnissä oleviin neuvotteluihin tarpeen mukaan.

Esimerkiksi **Latinalaisessa Amerikassa** tämä uusi lähestymistapa yhdessä kumppanimaihin ja -alueille tehtyjen virkamattojen kanssa on mahdollistanut tiiviimmän ja suuremman yhteydenpidon asianomaisiin kumppaneihin ja saanut Kolumbian ja Perun tarkistamaan työlakejaan.

Kertomuksen kattamalla kaudella muun muassa seuraavat **Kansainvälisen työjärjestön (ILO) keskeiset yleissopimukset** ratifioitiin ja tulivat voimaan: pakkotyön poistamista koskeva sopimus (nro 105) **Japanissa** sekä ammatillista järjestäytymisvapautta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelua koskeva sopimus (nro 87), järjestäytymisoikeutta ja kollektiivisen neuvottelu-oikeuden periaatteiden soveltamista koskeva sopimus (nro 98) ja pakollista työtä koskeva sopimus (nro 29) **Etelä-Koreassa**.

Kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien sitoumusten täytäntöönpano tarkoitti myös kumppanimaiden **kansallisen lainsäädännön** yhdenmukaistamista kansainvälisten normien kanssa. Sen osalta EU:n työ **Vietnamin** kanssa käynnisti parhaillaan meneillään olevan **työlain laajemman uudistuksen**, joka mahdollistaa riippumattomien ammattiliittojen perustamisen. EU:n työ **Japanin** kanssa puolestaan auttoi muokkaamaan Japanin suuntaviivoja ihmisoikeuksia koskevasta huolellisuusvelvoitteesta ja lisäämään erityisesti vastuullisten ja kansainvälisten normien mukaisten hankintojen osuutta japanilaisissa yrityksissä.

Uusien EU:n kauppasopimusten nojalla perustetut **sisäiset neuvoo-antavat ryhmät** antoivat edelleen komissiolle neuvoja kumppanimaissa vallinneesta käytännön tilanteesta. Tämän ansiosta komissio pystyi muun muassa tuomaan esiin *Ecuadorin* rajoitukset, jotka vaikeuttavat ammattiliittojen työtä bananialalla, ja toteuttamaan niihin liittyviä jatkotoimia. *Etelä-Korean* osalta sisäinen neuvoo-antava ryhmä toi komission tietoisuuteen jakelutyöntekijöiden väitetyn syrjinnän. Komissio otti tämän asian esiin Etelä-Korean kanssa asiantuntijaneelin raportin täytäntöönpanon yhteydessä sen kahdenvälisessä työvoimaa koskeneessa kiistassa.

Kertomuksen kattamalla kaudella sisäiset neuvoo-antavat ryhmät tarjosivat edelleen tietoa täytäntöönpanotyön tueksi tehdyillä **aineistotutkimuksilla**, joissa käsiteltiin reilua kauppaa Andien alueella sekä alustatyön institutionaalista suojelua Etelä-Koreassa.

Komissio sai valmiiksi alustavan analyysinsä **keskitettyyn asiointipisteeseen** tehdystä **ensimmäisestä kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevasta virallisesta valituksesta**.

Valitus koski kaivosalan työntekijöiden perusoikeuksia Kolumbiassa ja Perussa, ja alankomaalainen kansalaisjärjestö CNV Internationaal teki sen Kolumbian ja Perun ammattiliittojen puolesta.

Samoin kuin markkinoille pääsyn osalta, komissio käy antoisaa vuoropuhelua *kestävyyttä koskevien sitoumusten* täytäntöönpanon ja noudattamisen valvonnan osalta EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden kanssa. Euroopan parlamentti antoi lokakuussa 2022 päätöslauselman⁶ kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevasta uudelleentarkastelusta. Päätöslauselmassa Euroopan parlamentti pitää myönteisenä komission tiedonantoa ja panee tyytyväisenä merkille komission aikomuksen vahvistaa EU:n kauppasopimusten kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevia lukuja. Komissio tehostaa myös yhteistyötään kauppaa ja kestävästä kehitystä käsittelevän jäsenvaltioiden asiantuntijaryhmän kanssa.

Komissio myös jatkoi ylemmän hallinnon tasolla yhteydenpitoaan **Euroopan talous- ja sosiaalikomitean** kanssa erityisesti sen vuoksi, että komitean tehtäviin kuuluu sisäisten neuvoo-antavien ryhmien tukeminen. Kolmas koko EU:n sisäisten neuvoo-antavien ryhmien kokous järjestettiin 17. huhtikuuta 2023, ja siinä oli mukana 130 osallistujaa 11:stä EU:n sisäisestä neuvoo-antavasta ryhmästä.

Lisäksi EU:n lainsäädännöllisen välineistön loppuun saattamisessa tapahtui tärkeää kehitystä. EU **hyväksyi** vuonna 2022 **kolme uutta itsenäistä välinettä**, joilla on vaikutusta kauppaan. Näitä välineitä ei ole tarkoitettu neuvoteltujen kauppaa koskevien sitoumusten noudattamisen valvontaan, mutta niiden ansiosta EU voi toimia tehokkaammin taloudellista pakottamista vastaan (pakottamistoimien vastainen väline) ja varmistaa tai palauttaa tasapuoliset toimintaedellytykset (kansainvälisten julkisten hankintojen väline ja ulkomaisia tukia koskeva asetus). Näin ollen ne täyttävät aukon kansainvälisissä säännöksissä.

- Euroopan parlamentti ja neuvosto pääsivät 6. kesäkuuta 2023 sopimukseen **pakottamistoimien vastaisesta välineestä**⁷. Uudella asetuksella varmistetaan EU:n ja jäsenvaltioiden etujen suojaaminen taloudellisen pakottamisen tapauksessa eli silloin, kun kolmas maa painostaa kauppaan tai investointeihin vaikuttavilla toimenpiteillä EU:ta tai jäsenvaltiota tekemään tietyn ratkaisun jollakin niiden toimivaltaan kuuluvalla alalla. Yksi asetuksen tärkeimmistä tavoitteista onkin estää ja torjua taloudellinen pakottaminen. Uudessa asetuksessa säädetään myös taloudelliseen pakottamiseen liittyvästä kansainvälisestä yhteistyöstä. Uuden asetuksen on määrä tulla voimaan vuoden 2023 viimeisellä neljänneksellä.
- **Kansainvälisten julkisten hankintojen välinettä** koskeva asetus⁸ tuli voimaan 29. elokuuta 2022. Tutkintavaiheen jälkeen EU voi sen avulla rajoittaa sellaisten

⁶ Euroopan parlamentin päätöslauselma 6. lokakuuta 2022: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022IP0354>

⁷ https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/protecting-against-coercion/qa-political-agreement-anti-coercion-instrument_en

⁸ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A32022R1031>

maiden toimijoiden pääsyä EU:n julkisten hankintojen markkinoille, joissa EU:n toimijoilla ei ole vastaavaa pääsyä julkisten hankintojen markkinoille. Komissio on julkaissut Access2Markets-portaalissa verkkolomakkeen, jolla jäsenvaltiot ja toimiala voivat tehdä valituksia, ja virallisessa lehdessä ohjeita hankintaviranomaisille ja hankintayksiköille kansainvälisten julkisten hankintojen välineen toimenpiteiden soveltamisesta.

- **Ulkomaisia tukia koskeva asetus**⁹ tuli voimaan 12. heinäkuuta 2023. Siinä otettiin käyttöön uudet ja kattavat säännöt, joilla torjutaan sisämarkkinoilla kilpaileville tai julkisen sektorin tarjouskilpailuihin osallistuvilla yrityksillä myönnettyjen ulkomaisten tukien aiheuttamia vääristymiä. Siten korjataan EU:n kilpailuun, julkisiin hankintoihin ja kauppaan liittyvissä säännöissä oleva sääntelyvaje.

I.2 Tämän kertomuksen aihealue

Tämä on kolmas konsolidoitu **vuosikertomus**¹⁰ kaupan alalla toteutetuista täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskevista toimista, joilla varmistetaan monenvälisten sitoumusten (WTO) ja kahdenvälisiin etuuskohtelu kauppaa koskeviin sopimuksiin kirjattujen sitoumusten täytäntöönpano ja noudattaminen. Siinä esitetään yleiskatsaus vuonna 2022 ja vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä toteutetuista EU:n kauppasopimusten valvojan¹¹ ohjaamista tärkeimmistä toimista ja saavutuksista.

Liitteenä oleva komission yksiköiden valmisteluasiakirja¹² sisältää lisätietoja, jotka täydentävät kertomuksen II.2 jaksoa EU:n 39 tärkeimmän etuuskohtelu kauppaa koskevan kahdenvälisen sopimuksen osalta.

Komission verkkosivustolla¹³ on tätä kertomusta täydentäviä tietoja seuraavista aiheista: i) EU:n ja etuuskohtelu kaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden välisen kaupan kehitys vuonna 2022, ii) tullietuuksien käyttö EU:n viennissä ja tuonnissa kunkin etuuskohtelu kaupan piiriin kuuluvan kauppakumppanin kanssa niin EU:n kuin jäsenvaltioiden osalta ja iii) tariffikiintiöiden käyttöaste.

Tässä kertomuksessa keskitytään EU:n kauppasopimusten mukaiseen täytäntöönpanoon ja noudattamisen valvontaan. Sitä olisi kuitenkin tarkasteltava myös laajemmassa taloudellisen

⁹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A32022R2560&qid=1673254237527>

¹⁰ Toinen kertomus julkaistiin 11. lokakuuta 2022, ja se on saatavilla osoitteessa [Register of Commission Documents - COM\(2022\)730 \(europa.eu\)](https://register-of-commission-documents-com(2022)730(europa.eu))

¹¹ Tietoa kauppasopimusten valvojan roolista on saatavilla osoitteessa https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/chief-trade-enforcement-officer_en

¹² Komission yksiköiden valmisteluasiakirja ”Individual Information sheet on implementation of EU Trade Agreements”, **SWD(2023) 740**: <https://circabc.europa.eu/ui/group/7fc51410-46a1-4871-8979-20cce8df0896/library/e0e79f42-9797-4d5d-a5c3-f00eb26b8676/details>

¹³ Komission / kauppapolitiikan pääosaston täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskeva verkkosivu: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/implementing-and-enforcing-eu-trade-agreements_en

turvallisuuden ja täytäntöönpanotoimien yhteydessä erityisillä osa-alueilla, **joista komissio raportoi erikseen**:

- **Kaupan suojakeinojen** (polkumyynnin vastaiset toimet, tukien vastaiset toimet ja suojatoimet) käyttöä käsitellään komission vuotuisissa kaupan suojatoimia koskevissa kertomuksissa¹⁴.
- Väärennösten, piratismiin ja muun **teollis- ja tekijänoikeuksien** rikkomisen seurantaa ja torjumista käsitellään komission vuorovuosin julkaistavissa teollis- ja tekijänoikeuksia koskevassa kertomuksessa¹⁵ ja piratismiin seurantalistassa¹⁶.
- **Ulkomaisten suorien sijoitusten seurantaa ja kaksikäyttötuotteiden viennin valvontaa**, jotka muodostavat strategisen kaupan ja investointien valvonnan Euroopan unionin turvallisuuden varmistamiseksi (STICS), käsitellään vuosittaisissa komission kertomuksissa suorien ulkomaisten sijoitusten seurannasta¹⁷ ja viennin valvontaa koskevasta asetuksesta (EU) 2021/821¹⁸.
- **EU:n yleisen tullietuusjärjestelmän** (GSP-järjestelmä)¹⁹ soveltaminen kuuluu komission GSP-kertomusten piiriin.

¹⁴ Komission 41. vuosikertomus kaupan suojatoimista (annettu 6. syyskuuta 2023): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52023DC0506&qid=1694161661994> ja komission yksiköiden valmisteluasiakirja: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX%3A52023SC0287&qid=1694161661994>

¹⁵ Uusin kertomus teollis- ja tekijänoikeuksien suojelusta ja noudattamisesta kolmansissa maissa julkaistiin 17. toukokuuta 2023. Se on saatavilla osoitteessa https://policy.trade.ec.europa.eu/news/commission-releases-its-report-intellectual-property-rights-third-countries-2023-05-17_en

¹⁶ Uusin väärennösten ja piratismiin seurantalista julkaistiin 1. joulukuuta 2022, ja se on saatavilla osoitteessa https://policy.trade.ec.europa.eu/news/commission-publishes-latest-counterfeit-and-piracy-watch-list-2022-12-01_en

¹⁷ Kolmas vuosikertomus unioniin tulevien ulkomaisten suorien sijoitusten seurannasta ja komission yksiköiden valmisteluasiakirja, 19. lokakuuta 2023: [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2023\)590&lang=fi](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2023)590&lang=fi)

¹⁸ Statistical update on dual-use export control (2021): [COMMISSION-STAFF-WORKING-DOCUMENT-Statistical-update-on-dual-use-export-control-2021-2.pdf](https://ec.europa.eu/eas/working-document/Statistical-update-on-dual-use-export-control-2021-2.pdf) ([europeansanctions.com](https://ec.europa.eu/eas/))

¹⁹ Viimeisin kertomus GSP-asetuksen soveltamisesta: JOIN(2023) 34.

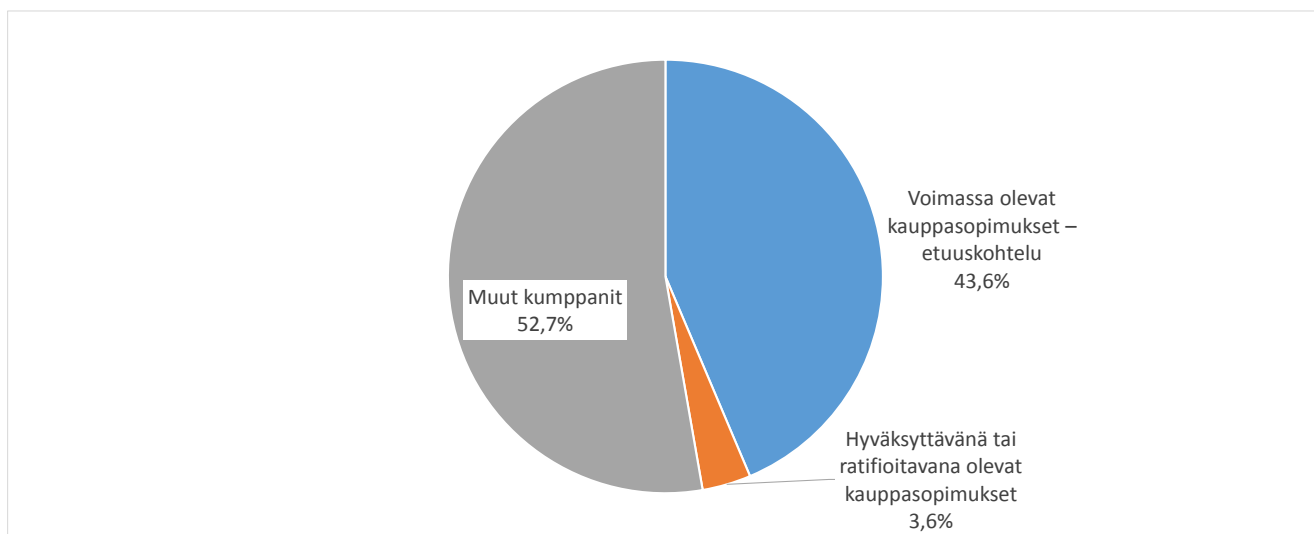
II. EU:n kauppasopimusten tarjoamien mahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen

II.1 Kauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden kanssa – keskeinen kehitys vuonna 2022

Vuonna 2022 etuuskohtelukauppaa koskevien sopimusten piiriin kuului 44 prosenttia EU:n kaupasta...

Etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien 74 kumppanin kanssa käydyn EU:n tavarakaupan määrä oli vuonna 2022 yhteensä 2 434 miljardia euroa, ja tämän kaupan osuus unionin ulkomaankaupasta oli 44 prosenttia²⁰. Etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanimaihin suuntautuneen EU:n viennin määrä oli 1 254 miljardia euroa, ja EU:n tuonnin määrä samoista maista oli 1 180 miljardia euroa. Kun tähän lisätään parhaillaan hyväksyttävänä tai ratifioitavana olevat sopimukset (3,6 %) ²¹, EU:n etuuskohtelukaupan osuus kasvaa yli 47 prosenttiin.

Kaavio 1: EU:n ulkomaankauppa (2022)

Lähde: Eurostat, Comext (tiedot haettu huhtikuussa 2023).

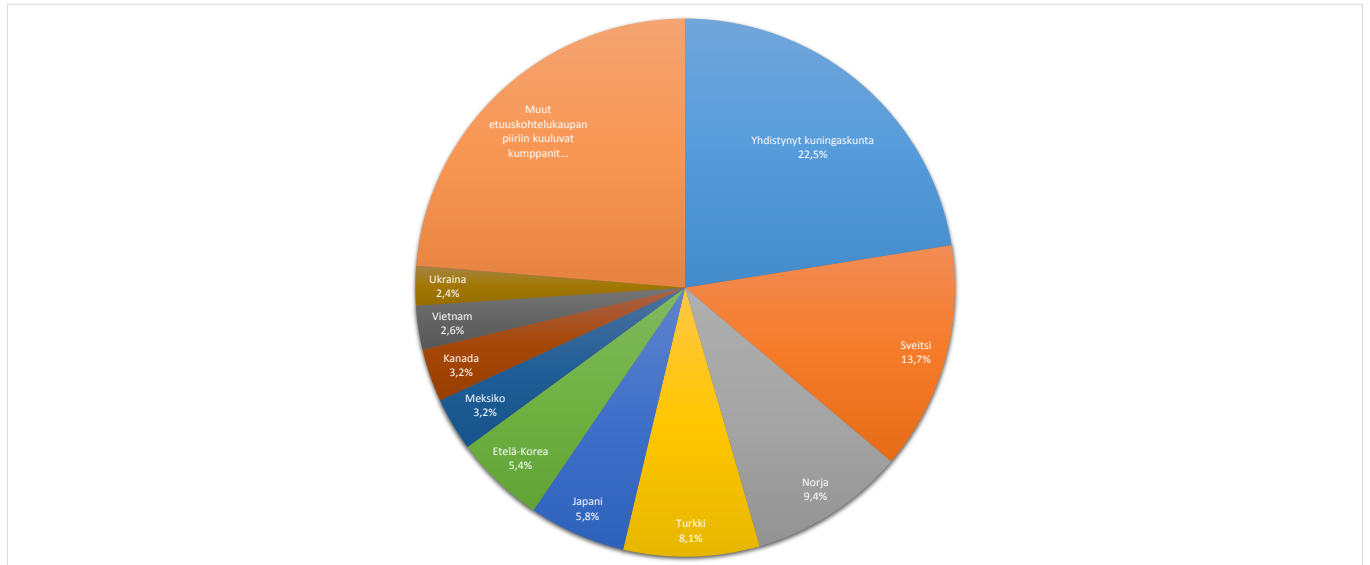
Kuten jäljempänä olevasta kaaviosta 2 käy ilmi, Yhdistynyt kuningaskunta on edelleen EU:n suurin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluva kumppani. Sen osuus etuuskohteluun oikeutettujen 74 kumppanin kanssa käydystä EU:n kaupasta on 22,5 prosenttia. Seuraavaksi suurimmat kumppanit ovat Sveitsi (13,7 %), Norja (9,4 %), Turkki (8,1 %) ja Japani (5,8 %). Näiden

²⁰ Tähän 44 prosenttiin (kaavion sininen lohko) sisältyvät myös Meksiko ja Chile, joiden kanssa EU soveltaa voimassa olevia kauppasopimuksia, kunnes uudistetut sopimukset on ratifioitu.

²¹ Uuden-Seelannin ja Mercosur-kumppaneiden (Argentiina, Brasilia, Paraguay ja Uruguay) lisäksi nämä kumppanit ovat Benin, Burkina Faso, Burundi, Gambia, Guinea, Guinea Bissau, Haiti, Kap Verde, Kenia, Liberia, Mali, Mauritania, Niger, Nigeria, Ruanda, Senegal, Sierra Leone, Tansania, Togo ja Uganda, ks. https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/negotiations-and-agreements_en

viiden kumppanin yhteenlaskettu osuus EU:n etuuskohtelukaupasta oli vuonna 2022 lähes 60 prosenttia.

Kaavio 2: EU:n tavarakauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien mukaan (2022)

Lähde: Eurostat, Comext (tiedot haettu huhtikuussa 2023).

EU:n ja muun maailman välisessä kaupassa Yhdistynyt kuningaskunta oli edelleen vuonna 2022 Yhdysvaltojen ja Kiinan jälkeen EU:n kolmanneksi suurin kauppakumppani. Neljännellä sijalla on Sveitsi ja sen jälkeen Venäjä. Sijoilla 6–10 ovat Norja, Turkki, Japani, Etelä-Korea ja Intia ennen Ukrainaa (joka on EU:n 15. suurin kauppakumppani).

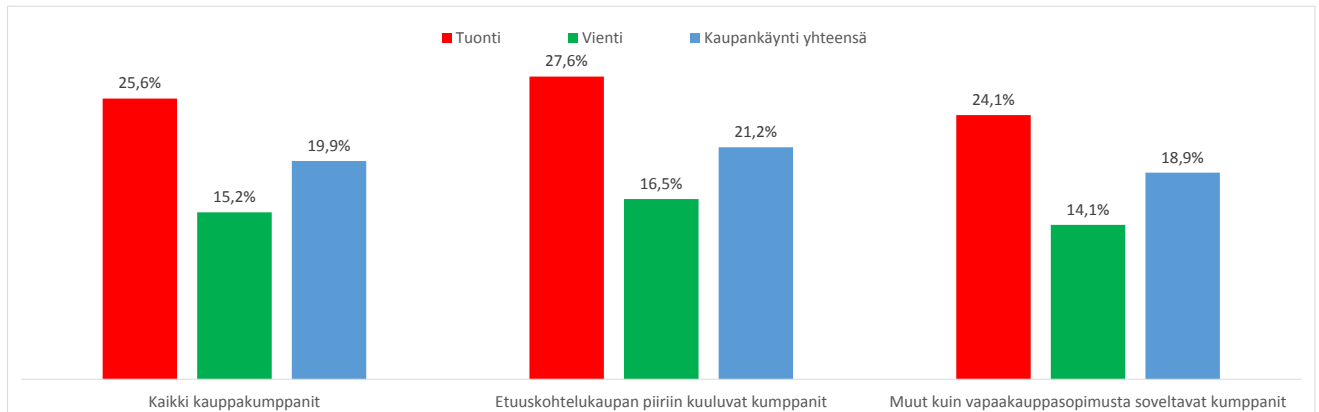
EU:n vienti Venäjälle supistui vuodesta 2021 vuoteen 2022 arvon perusteella määritettynä 38 prosenttia (89 miljardista eurosta 55 miljardiin euroon). Viennin määrä puolittui (16 miljoonasta tonnista 8 miljoonaan tonniin). Samalla aikavälillä Venäjältä EU:hun suuntautuvan tuonnin arvo kasvoi 24 prosenttia energiahintojen voimakkaan nousun vuoksi, kun taas tuonnin määrä supistui 33 prosenttia (386 miljoonasta tonnista 258 miljoonaan tonniin). Samaan aikaan tärkeiden tuotantopanosten, kuten energiatuotteiden ja raaka-aineiden, tuonti EU:n etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvista kumppanimaista ja muista kauppakumppanimaista kasvoi. Esimerkiksi vuoden 2023 ensimmäisellä neljänneksellä Venäjän osuus energiatuotteiden tuonnista EU:hun oli alle neljännes Norjan, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Yhdysvaltojen yhteenlasketusta osuudesta.

EU:n tavarakauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa kasvoi voimakkaammin kuin EU:n kauppa kokonaisuudessaan, kun energiatuotteita ei oteta huomioon

Samoin kuin vuosina 2020–2021, EU:n ja etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien välisen kaupan arvo kasvoi (21,2 %) vuosina 2021–2022 voimakkaammin kuin EU:n kauppa

muiden kuin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa (18,9 %) ja kaikkien kauppakumppanien kanssa (19,9 %), kun energiatuotteita ei oteta huomioon.

Kaavio 3: EU:n tavarakaupan vuotuinen kasvu kumppanin tyyppin mukaan (2021–2022), pois lukien energia

Lähde: Eurostat, Comext (tiedot haettu huhtikuussa 2023).

Maatalouselintarvikkeiden kauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden kanssa on vahva osa EU:n maailmanlaajuista asemaa suurimpana kaupankävijänä

EU on edelleen maatalouselintarvikkeiden maailmankaupan suurin toimija: tuonnin arvo oli 171 miljardia euroa ja viennin 229 miljardia euroa vuonna 2022. Vaikka hinnat nousivat maailmanlaajuisesti, kaupankäynnin kohteena olevien maatalouselintarvikkeiden määrät eivät yleisesti ottaen supistuneet vuonna 2022, vaan joissakin tapauksissa jopa kasvoivat. EU:n laaja kauppasopimusverkosto edisti tätä kehitystä.

EU:n maatalouselintarvikkeiden kauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien 74 kumppanin kanssa kasvoi vuonna 2022 kaikkiaan 21,2 prosenttia. Kasvuvauhti oli sama kuin EU:n tavarakaupassa kokonaisuudessaan (pois lukien energia), lähes sama kuin EU:n ja kaikkien kauppakumppaneiden välisessä maatalouselintarvikkeiden kaupassa, joka kasvoi 22,2 prosenttia, ja pienempi kuin EU:n ja muiden kuin kauppasopimuskumppaneiden välisessä maatalouselintarvikkeiden kaupassa (23,3 %).

Etuuskohtelukaupan piiriin kuuluviin kumppanimaihin suuntautuva maatalouselintarvikkeiden vienti kasvoi voimakkaammin (17,5 %) kuin kaikkiin kauppakumppanimaihin suuntautuva EU:n maatalouselintarvikkeiden vienti, joka kasvoi samalla ajanjaksolla 15,8 prosenttia, ja enemmän kuin muihin kuin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluviin kumppanimaihin suuntautuva vienti, joka sekin kasvoi huomattavasti mutta vain 13,5 prosenttia. Maatalouselintarviketeollisuuden aloista tähän suuntaukseen vaikuttivat eniten vilja ja viljavalmisteet. Maitotuotteet olivat toisena.

Yhdistynyt kuningaskunta oli edelleen EU:n maatalouselintarvikkeiden viennin suurin kohdemaata sekä etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien joukossa ²² että

²² EU:n etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvista kumppanimaista toiseksi suurin kohdemaata oli Sveitsi, johon suuntautui 5 prosenttia EU:n viennistä vuonna 2022. Kolmanneksi suurin oli Japani (4 %).

kokonaisuudessaan²³. Sen osuus kaikesta EU:n viennistä oli yli viidennes (21 %). EU:n vienti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan myös kasvoi vuonna 2022 eniten (sen arvo kasvoi 5,9 miljardia euroa eli 14 %). Seuraavaksi eniten kasvoi Yhdysvaltoihin ja Marokkoon suuntautuva vienti. Kokonaisuudessaan Yhdysvallat oli edelleen Yhdistyneen kuningaskunnan jälkeen toiseksi suurin EU:n maatalouselintarvikkeiden vientikohde arvon perusteella. Seuraavina tulivat Kiina ja Sveitsi.

Maatalouselintarvikkeiden tuonti EU:hun etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvista kumppanimaista kasvoi vuonna 2022 prosentuaalisesti hieman vähemmän (kasvu oli 28 %) kuin kaikista kumppanimaista peräisin oleva tuonti (32 %) ja muista kuin kauppasopimuskumppanimaista peräisin oleva tuonti (37,1 %). Etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien tuonnin pienempi kasvu liittyy todennäköisesti kustakin maasta tulevan tuonnin koostumukseen. Esimerkiksi EU:hun tuotavat öljysiementuotteet (esim. soijapavut) ja kahvi eli kaksi keskeistä maahantuotua hyödykettä, joiden hinnat (ja siten myös tuonnin arvot) ovat nousseet eniten, tulevat lähes kokonaan muista kuin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvista maista (eli Brasiliasta, Argentiinasta ja Yhdysvalloista).

Yhdistyneestä kuningaskunnasta myös tuotiin kokonaisuudessaan eniten maatalouselintarvikkeita EU:hun (9 % kokonaistuonnista), ja tuonnin määrä kasvoi 28,4 prosenttia (mikä vastaa kaikkien etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien keskimääräistä kasvua). Tämä oli päinvastainen tilanne kuin vuonna 2021, jolloin tuonti supistui 24,5 prosenttia. Tämä on myös osoitus siitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan kauppiaat ovat tottuneet EU:n tammikuusta 2021 lähtien soveltamiin erilaisiin kasvien ja eläinten terveyttä koskeviin tarkastuksiin, jotka koskevat myös maatalouselintarvikkeita sisältäviä lähetyksiä.

Ukraina oli vuonna 2022 toiseksi suurin EU:hun tuotavien maatalouselintarvikkeiden lähde etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden joukossa (8 % tuonnista).

EU:n kauppasopimukset helpottavat myös tarjonnan monipuolistamista ja auttoivat parantamaan elintarviketurvaa

EU:n kauppasopimukset tukivat vuonna 2022 EU:n maatalouselintarvikkeiden kaupan monipuolistamista Venäjältä muihin kauppakumppanimaihin ja auttoivat ratkaisemaan elintarviketurvaa koskevia haasteita sekä EU:ssa että kumppanimaissa sen jälkeen, kun Venäjä aloitti provosoimattoman ja perusteettoman hyökkäyksen Ukrainaan:

- Ukraina ohitti vuonna 2022 Yhdysvallat kolmanneksi suurimpana maatalouselintarvikkeiden kokonaistuonnin lähteenä (Brasilian ja Yhdistyneen kuningaskunnan jälkeen).
- EU on sitoutunut parantamaan maailmanlaajuisia elintarviketurvaa, johon Venäjän provosoimaton ja perusteeton sotilaallinen hyökkäys Ukrainaan on vaikuttanut. Sitoumuksensa mukaisesti EU lisäsi vuonna 2022 vehnän vientiä eteläiseen

²³ Yhdysvallat oli toiseksi suurin vientikohde, ja sen osuus oli 13 prosenttia EU:n viennistä vuonna 2022. Seuraavana tuli Kiina, jonka osuus kaikesta EU:n maatalouselintarvikkeiden viennistä oli 7 prosenttia.

naapurustoon, erityisesti Algeriaan (4,9 miljoonaa tonnia), Marokkoon (4,1 miljoonaa tonnia) ja Egyptiin (2,9 miljoonaa tonnia). EU:n ja näiden kumppaneiden väliset assosiaatiosopimukset helpottivat viennin lisäämistä.

Toisin kuin kokonaiskauppa, EU:n tavarakauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa oli edelleen ylijäämäinen, vaikka ylijäämä on pienenemässä

Toisin kuin kokonaiskauppa, EU:n tavarakauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa oli vuonna 2022 73 miljardia euroa ylijäämäinen. Sen määrä supistui kuitenkin 131 miljardia euroa vuodesta 2021, jolloin ylijäämä oli 204 miljardia euroa. Yli 60 prosenttia EU:n etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien kanssa käymän tavarakaupan ylijäämästä on peräisin maatalouselintarvikkeista.

Sitä vastoin EU:n tavarakauppa muun maailman kanssa oli 432 miljardia euroa alijäämäistä, kun vuonna 2021 oli ollut 55 miljardia euroa ylijäämäistä. Tavarakaupan arvo oli alimmillaan sitten vuoden 2002. Tämä johtui erityisesti energiatuotteiden arvon jyrkästä noususta, joka alkoi vuoden 2021 loppupuolella ja jatkui koko vuoden 2022. Vuoteen 2021 verrattuna energiatuotteiden tuonnin arvo kasvoi 113,5 prosenttia. Se vastasi 443,3 miljardin euron lisäystä, mikä oli puolet EU:n tuonnin koko kasvusta.

Komissio seurasi vuonna 2022 asianomaisten EU-asetusten mukaisesti tiettyjen teollisuustuotteiden ja maatalouselintarvikkeiden tuontia EU:hun...

Etelä-Korean ja Latinalaisen Amerikan kumppaneiden kanssa käytävää tavarakauppaa koskevat erityiset seurantavelvoitteet

*Komissio seurasi, kuten asetuksessa (EU) N:o 511/2011²⁴ edellytetään, **Etelä-Korean keskeisten autonomien ja elektroniikan tuontia** tärkeimmiltä EU:n ulkopuolisilta toimittajilta. Etelä-Korean polttomoottoreiden (bensini- ja dieselmoottorien) ja osien tuonti lisääntyi hieman vuonna 2022 vuoteen 2021 verrattuna (+8 %), kuten myös keskeisten autonomien tuonti (+11 %). Näiden kauppatilastojen perusteella ei ole mahdollista todeta yhteyttä Etelä-Korean kanssa tehdyn kauppasopimuksen mukaisen tullinpalautuksen sallimisen ja Etelä-Koreasta EU:hun suuntautuvan autojen tuonnin lisääntymisen (+29 %) välillä.*

*Komissio seurasi myös **tuoreiden banaanien tuontia EU:hun Kolumbiasta, Ecuadorista ja Perusta sekä Keski-Amerikasta**, kuten asetuksessa (EU) N:o 19/2013²⁵ ja asetuksessa (EU) N:o 20/2013²⁶ edellytetään. Euroopan komissiolle esitettiin 29. elokuuta 2022 kattava kertomus²⁷ EU:n banaanimarkkinoiden toiminnasta banaaneja koskevan*

²⁴ Asetus (EU) N:o 511/2011 (EUVL L 145, 31.5.2011, s. 19); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/ALL/?uri=CELEX:32011R0511>

²⁵ Asetus (EU) N:o 19/2013 (EUVL L 17, 19.1.2013, s. 1); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0019>

²⁶ Asetus (EU) N:o 20/2013 (EUVL L 17, 19.1.2013, s. 13); <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/fi/TXT/?uri=CELEX%3A32013R0020>

²⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-11960-2022-INIT/fi/pdf>

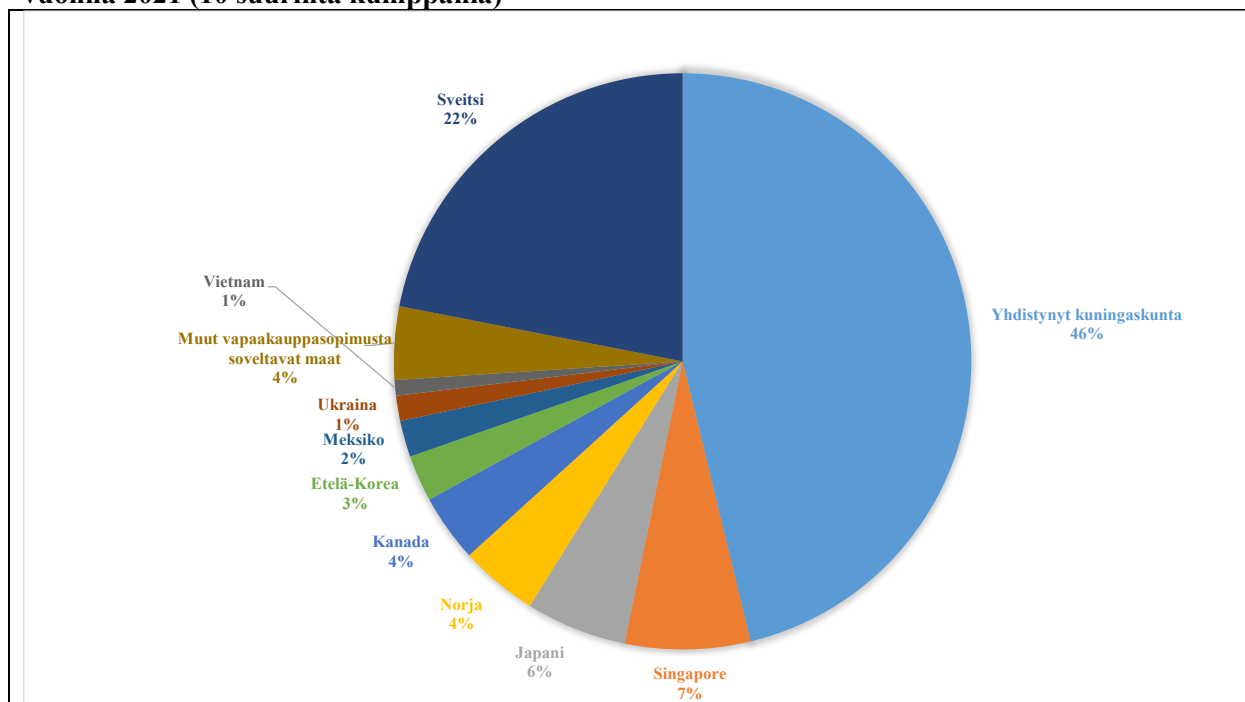
vakautusmekanismin käytöstäpoiston jälkeen. Kertomuksessa vahvistettiin, että EU:n kauppapolitiikka löysi sopivan tasapainon eri tavoitteiden välillä noudattamalla kansainvälisiä velvoitteita ja vastaamalla EU:n kasvavaan kulutukseen. Vuonna 2022 tuoreiden banaanien tuonti Kolumbiasta EU:hun kasvoi 1,6 prosenttia, kun taas tuonti Ecuadorista supistui 11 prosenttia ja Perusta 20 prosenttia vuoteen 2021 verrattuna. Komissio analysoi edelleen säännöllisesti markkinoiden ja EU:n banaanintuottajien tilannetta ja tarkastelee sitä tarvittaessa yhdessä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa.

Palvelukauppa kasvoi ja EU:n palvelukauppa pysyi ylijäämäisenä sekä etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden että muun maailman kanssa

Kaikkien etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien 74 kumppanin kanssa käydyn palvelukaupan arvo vuonna 2021 (viimeisimmät saatavilla olevat luvut) oli 925 944 miljoonaa euroa (46 % EU:n koko palvelukaupasta). Luku kasvoi 6,7 prosenttia eli vähemmän kuin EU:n ja muun maailman välinen palvelukauppa, joka kasvoi 10 prosenttia, ja EU:n ja muiden kuin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden välinen kauppa, joka kasvoi 13 prosenttia.

EU:n palvelukaupan ylijäämä kasvoi vuonna 2021 sekä etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden (57 miljardin euron kasvu 79 miljardista eurosta vuonna 2020 yhteensä 136 miljardiin euroon vuonna 2021) että kaikkien kauppakumppaneiden kanssa. Jälkimmäisessä ryhmässä kasvu oli vieläkin suurempaa, vaikkakin lähtötaso oli matalampi (112 miljardin euron lisäys 9 miljardista eurosta vuonna 2020 yhteensä 121 miljardiin euroon vuonna 2021).

Kaavio 4: EU:n palvelukauppa etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppanien mukaan vuonna 2021 (10 suurinta kumppania)

EU:n palvelukaupan kokonaismäärä vuonna 2021 oli 2 biljoonaa euroa, mikä vastaa kolmannesta EU:n kaupan kokonaismäärästä vuonna 2022.²⁸ EU on maailman suurin palvelujen viejä, ja sen osuus maailmanlaajuisesta viennistä on 26 prosenttia.

II.2 EU:n kauppasopimusten täytäntöönpanon edistäminen Aasiassa, Pohjois-, Keski- ja Etelä-Amerikassa, EU:n naapurimaissa sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maissa

Tässä alaosiossa käsitellään EU:n kahdenvälisen kauppasopimusten täytäntöönpanoa ja niiden noudattamisen valvontaa. Siinä havainnollistetaan sitä, miten komissio on toiminut toisaalta varmistaakseen, että yritykset saavat tietoa kauppasopimusten tarjoamista mahdollisuuksista, ja toisaalta seuratakseen, että kumppanimaat panevat sitoumuksensa täytäntöön. Komissio on tarvittaessa tehostanut noudattamisen valvontaa. Tässä yhteydessä ensisijaisena tavoitteena on edelleen markkinoille pääsyn esteiden sekä kauppaa ja kestävä kehitystä koskevien säännösten rikkomisen varhainen tunnistaminen, ehkäiseminen ja poistaminen. Tätä toteutettiin tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja sidosryhmien kanssa. EU:n edustustoilla²⁹ on keskeinen rooli tämän pyrkimyksen tukemisessa.

A. Kauppasopimusten eduista tiedottaminen ja niiden edistäminen

Ensisijaisena tavoitteena on edelleen auttaa yrityksiä saamaan tietoa kauppasopimuksista

Komissio pyrki edelleen lisäämään tietoisuutta EU:n kauppasopimuksista ja eduista, joita ne tarjoavat kolmansien maiden markkinoilla kilpaileville EU:n yrityksille. Tämä on tärkeää erityisesti pk-yrityksille. Tämän toteuttamiseksi julkaistiin oppaita uusista ja olemassa olevista sopimuksista ja niiden erityisistä osatekijöistä sekä järjestettiin EU:n rahoittamien hankkeiden tukemia tapahtumia.

Esimerkkejä tapahtumista ja oppaista:

- Syyskuussa 2022 järjestetty **yhteistapahtuma**, jolla juhlistettiin **CETA-sopimuksen viisivuotispäivää** ja jossa oli mukana 90 osallistujaa. Tapahtuman järjestivät yhdessä komissio ja EUCCAN (Euroopan unionin Kanadan kauppakamari).

²⁸ Viimeisimmät palvelukauppaa koskevat luvut ovat vuodelta 2021, ja ne on haettu Eurostatin maksutasetilastoista:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/BOP_ITS6_DET_custom_6174487/default/table?data_for

²⁹ Kauppapolitiikan pääosastolla on yli 200 kauppaan liittyvien kysymysten parissa työskentelevää työntekijää yli 50:ssä EU:n edustustossa.

- **Yksityiskohtaiset oppaat olemassa olevista sopimuksista**, kuten EU:n toimittajille suunnattu opas **julkisista hankinnoista Japanissa**³⁰. Oppaan tarkoituksena on auttaa EU:n yrityksiä, jotka pyrkivät tarjoamaan urakoita, tavaroita tai palveluja julkisyhteisöille Japanissa julkisten hankintojen tai vastaavien menettelyjen kautta.
- Runsaasti **aineistoa, jolla annetaan tietoa sidosryhmille ja autetaan niitä valmistautumaan etukäteen uusiin sopimuksiin** ennen niiden voimaantuloa. Esimerkiksi kun EU saattoi päätökseen laajennettua puitesopimusta koskevat neuvottelut Chilen kanssa joulukuussa 2022, se toteutti tämänkaltaisia toimia muun muassa julkaisemalla tiedotteita ja infografiikkoja. Samankaltaisia toimia toteutettiin, kun EU saattoi kesäkuussa 2022 päätökseen neuvottelut tulevasta uudenaikaisesta kauppasopimuksesta **Uuden-Seelannin** kanssa ja uudelleen, kun sopimus allekirjoitettiin vuotta myöhemmin 9. heinäkuuta 2023. Näitä tapahtumia varten laadittiin muun muassa tiedote, infografiikkoja ja usein kysyttyjä kysymyksiä koskeva asiakirja.³¹

B. EU:n kahdenvälisten kauppasopimusten täytäntöönpano

Komissio käyttää EU:n kahdenvälisten kauppasopimusten elinkaaren aikana **institutionaalisia rakenteita** useisiin eri tavoitteisiin, jotka vaihtelevat esteiden ehkäisemisestä ja poistamisesta kumppanimaiden kanssa tehtävään yhteistyöhön ja laajempaa markkinoille pääsyä koskeviin neuvotteluihin. Kertomuksen kattamalla kaudella on edistytty hyvin, kuten seuraavasta jaksosta ja siinä esitettävistä esimerkeistä käy ilmi.

Komissio jatkoi yhteistyötä kumppanimaiden kanssa kauppaa käsittelevissä sekakomiteoissa parantaakseen EU:n viennin markkinoille pääsyä

Esimerkiksi **EU:n ja Etelä-Korean kauppakomitea** hyväksyi 30. marraskuuta 2022 päätöksen, jolla lisätään EU:n ja Etelä-Korean kauppasopimuksen piiriin 44 EU:n ja 41 Etelä-Korean maantieteellistä merkintää 1. tammikuuta 2023 alkaen.

Joulukuun 20. päivänä 2022 pidetyssä ensimmäisessä **EU:n ja Singaporen tullikomitean** kokouksessa päätettiin korvata valtuutettujen viejien järjestelmä rekisteröityjen viejien järjestelmällä (muuttamalla asiaan liittyvää pöytäkirjaa³²). Muutoksen ansiosta EU:n oluen viejät voivat käyttää tullietuuksia helpommin 1. tammikuuta 2023 lähtien.

Komitearakenteet voivat myös auttaa tunnistamaan ja ehkäisemään esteitä varhaisessa vaiheessa

³⁰ Oppaassa selitetään tärkeimmät muutokset, joita EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimuksella tehtiin julkisten hankintojen soveltamisalaan, ja esitetään yhteenveto vahvistetuista avoimuuteen liittyvistä säännöistä: https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/country-assets/tradoc_159028.pdf

³¹ [EU:n ja Uuden-Seelannin kauppasopimus: kestävän talouskasvun vauhdittaminen \(europa.eu\)](https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/country-assets/tradoc_159028.pdf).

³² EU:n ja Singaporen kauppasopimuksen pöytäkirja 1 koskee käsitteen ”alkuperätuotteet” määrittelyä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmiä.

- Esimerkiksi **EU:n ja Andien yhteisön** kauppasopimuksen mukainen yhteistyö auttoi komissiota **ehkäisemään** kaksi estettä **Kolumbiassa**: Ensimmäinen koski **alkoholijuomia**, joiden osalta olisi muutoin edellytetty, että viejät toimittavat ylimääräisiä todistuksia hyvistä tuotantotavoista. Kolumbia suostui muuttamaan lainsäädäntöään tämän vaatimuksen poistamiseksi, ja komissio seuraa tilannetta edelleen. Uuden lain hyväksymistä odotettaessa on löydetty väliaikainen ratkaisu. Toinen koski **ravitsemuksellisesti täydennettyjen jauhojen käyttöön sovellettavia vaatimuksia**, joita olisi sovellettu myös vähän jauhoa sisältäviin tuotteisiin, mikä olisi vaikeuttanut EU:n tuontia.

EU:n ja **Tunisian** assosiaatiosopimuksen mukainen kahdenvälinen yhteistyö auttoi vuonna 2022 EU:ta **välttämään suuremmat suosituimmuustullit, jotka vahvistettiin** joulukuussa 2021 annetussa uudessa rahoituslaissa ja jotka olisivat vaikuttaneet useisiin EU:sta tuotaviin teollisuustuotteisiin.³³

Komiteoilla oli myös ratkaiseva merkitys esteiden poistamisessa erityisesti maatalouselintarvikkeiden alalla, johon esteet vaikuttavat eniten.

Esimerkiksi asianomaisissa CETA-komiteoissa käytyjen tiiviiden keskustelujen seurauksena **Kanada** poisti lopulta 30. kesäkuuta 2022 paikallisten (kanadalaisten) viinien kansallisen valmisteverovapautuksen. Aiemmin paikalliset viinit (toisin kuin EU:sta tuodut viinit) oli vapautettu toimenpiteestä, joka vastasi yli 9 prosentin suuruista arvoon perustuvaa rajantakaista veroa.

Ecuadorin kanssa EU edisti EU:n ja Andien yhteisön kauppasopimuksen asianomaisissa komiteoissa kahden sellaisen esteen poistamista, jotka haittasivat EU:n viennin mahdollisuuksia maatalousalalla, ja onnistui poistamaan ne:

- Ensimmäinen tapaus koski **Ecuadorin maataloustuotteita koskevaa protektionistista tuontijärjestelyä**, jossa käytettiin kansallisen tuotannon ja kulutuksen arviointiin perustuvia harkinnanvaraisia lisensejä. Järjestely aiheutti tarpeettomia viivästyksiä ja epävarmuutta maataloustuotteiden kaupassa.³⁴ Ecuadorin ja EU:n edustuston, jota jäsenvaltiot ja yritykset tukivat, välisten toistuvien keskustelujen tuloksena Ecuador hyväksyi 22. marraskuuta 2022 uuden järjestelmän, joka on ennakoitava ja markkinaperusteinen.

³³ Vaikka toimenpide yleisesti ottaen toteutettiin, tietyt EU:n kannalta tärkeät vientituotteet poistettiin luettelosta.

³⁴ EU puuttui asiaan, koska tämä järjestely ei ollut EU:n ja Andien yhteisön kauppasopimuksen eikä WTO:n sääntöjen mukainen ja koska se oli vaikuttanut EU:n tariffikiintiöiden käyttöön.

- Toinen tapaus koski pitkäkestoista estettä, jonka seurauksena **maitojauhetuotteiden tuonti EU:sta kiellettiin** kymmeneksi vuodeksi. Tämä vaikutti rikkovan EU:n ja Andien yhteisön kauppasopimusta. Myös tässä tapauksessa komissio koordinoi tiiviisti toimiaan jäsenvaltioiden ja yritysten kanssa Quitossa toimivan EU:n edustuston kautta. Toimien tuloksena toimivaltaiset viranomaiset pyysivät oikeudellista lausuntoa (oikeuskanslerilta). Lausunnossa vahvistettiin, että kielto rikkoi Ecuadorin sitoumuksia, minkä seurauksena maatalousministeriö myönsi uusia harkinnanvaraisia tuontilisenssejä EU:n maitojauhetuotteille.

Vuonna 2022 ratkaistiin muitakin kuin maatalouteen liittyviä ongelmia. Muut tapaukset koskivat syrjiviä säännöksiä, joita otettiin käyttöön teollisuustuotteille ja -palveluille, esimerkiksi lääkinnällisille laitteille Japanissa ja Israelissa ja vähittäiskaupan alalle Moldovassa.

- Ensimmäisessä tapauksessa EU:n edustuston ja asianomaisten japanilaisten yrittäjäjärjestöjen tiivis yhteistyö auttoi parantamaan raskasta **Japanin lainsäädäntöä, joka koskee lääkinnällisiä laitteita ja erityisiä merkintävaatimuksia**. Uusia säännöksiä on sovellettu 31. heinäkuuta 2023 alkaen, mikä vähentää EU:n yrityksille aiheutuvia kustannuksia kaupassa, jonka arvo on arviolta 6–9 miljardia euroa.
- Toinen tapaus koski lääkinnällisten laitteiden lupamenettelyjä **Israelissa**. Asiaan liittyvien viranomaisten kanssa käytyjen tiiviiden keskustelujen jälkeen Israel suostui hyväksymään nopeutetun lupamenettelyn piiriin³⁵ myös tuotteet, jotka ovat peräisin Luxemburgista ja vuonna 2004 EU:hun liittyneistä jäsenvaltioista. Tämä tarkoittaa, että myös näiden maiden viejät voivat nyt saada luvan lääkinnällisille laitteilleen paljon nopeammin, mikä lopettaa syrjinnän jäsenvaltioiden välillä. Tämä varmistetaan tällä hetkellä pilottihankkeella, mutta lopullinen lainsäädäntömuutos on vielä kesken. Lääkinnällisten laitteiden EU:sta Israeliin suuntautuneen viennin arvo oli noin 409 miljoonaa euroa vuonna 2022.
- Kolmas tapaus koski **Moldovan kansallista kauppalakia**, jossa edellytetään, että vähintään puolet vähittäismyyjien myymälöissään esillä pitämistä elintarvikkeista on peräisin Moldovasta. Tämä vaatimus on tuontituotteiden syrjimättömyyttä koskevan periaatteen vastainen sekä EU:n ja Moldovan pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueen että WTO:n järjestelmän nojalla. Pitkälle menevän ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueen kautta toteutetun korkean tason yhteydenpidon seurauksena Moldova poisti elokuussa 2022 edellä mainitun vähittäismyyjiä koskevan velvoitteen 26. helmikuuta 2023 alkaen.
- Neljäs tapaus koski **Perun lupa-** ja pätevyysvaatimuksia palvelujen alalla. Vaatimukset käsittivät vientiin tarkoitettujen **elintarvikkeiden ja rehujen** teknisen

³⁵ Hyväksyntä on pilottihanke, jota jatketaan, kunnes lainsäädäntömuutos hyväksytään ja tulee voimaan.

analysoinnin ja **testauksen**, eivätkä ne olleet objektiivisia ja avoimia, vaan ne syrjivät ulkomaisia sijoittautumattomia yrityksiä. EU:n ja asiaan liittyvien Perun viranomaisten EU:n ja Perun kauppasopimuksen asiaan liittyvissä komiteoissa käymän keskustelun seurauksena Peru muutti lainsäädäntöään, ja sen lupa- ja pätevyysvaatimukset ovat nyt objektiivisia ja syrjimättömiä.

EU:n kauppasopimusverkosto paransi myös yhteistyötä useissa asioissa sääntelyä ja standardeja koskevista kysymyksistä raaka-aineisiin

Komissio hyödynsi EU:n kauppasopimusten institutionaalisia rakenteita foorumina ja jatkoi vuonna 2022 **yhteistyötä kehittyneiden kumppanien kanssa** kaikilla maantieteellisillä alueilla monenlaisissa yhteistä etua koskevissa kysymyksissä, mitä kyseisten kumppanien kanssa solmitut kauppasopimukset helpottivat. Seuraavassa on esimerkkejä tästä.

- **Digitaaliset kumppanuudet** solmittiin vuonna 2022 Japanin ja Etelä-Korean ja vuoden 2023 alussa Singaporen kanssa. Niiden tavoitteena on lisätä yhteistyötä digitaalisen infrastruktuurin, taitojen sekä yritysten ja julkisten palvelujen digitalisaation aloilla. Näiden digitaalisen kaupankäynnin periaatteiden pohjalta EU käynnisti 20. heinäkuuta 2023 neuvottelut sitovista digitaalista kauppaa koskevista säännöistä Singaporen kanssa.³⁶
- Yhteistyö **Etelä-Korean** kanssa
 - **Vihreä kumppanuus** vahvistettiin 22. toukokuuta 2023. Sen tavoitteena on vahvistaa kahdenvälistä yhteistyötä ja parhaiden käytäntöjen vaihtamista ilmastotoimien, puhtaan ja oikeudenmukaisen energiasiirtymän, ympäristönsuojelun ja muiden vihreän siirtymän osa-alueiden suhteen.
 - **Sähköisten todistusten** ja terveystodistusten yhdenmukaistamisen tavoitteena on helpottaa entisestään useiden jalostettujen maatalouselintarvikkeiden kauppaa. Myös autoja ja elektroniikkaa koskevien kauppasopimuksen liitteiden päivittämisestä käytäviä keskusteluja jatkettiin. Lisäksi EU ja Etelä-Korea keskustelivat siitä, miten varmistetaan alalla toimivien valmistajien tasapuoliset toimintaedellytykset niiden alkuperästä riippumatta, koska molemmat osapuolet ottavat käyttöön sähköajoneuvojen tukemiseen liittyviä käytäntöjä.
- **Japanin** kanssa on tehty yhteistyötä merituulivoiman tarjouskilpailuihin liittyvissä standardointi- ja sertifiointivaatimuksissa ja säännöissä. Apuna on käytetty kolmea

³⁶ https://policy.trade.ec.europa.eu/news/joint-statement-launch-negotiations-eu-singapore-digital-trade-agreement-2023-07-20_en

tutkimusta³⁷, joissa annetaan suosituksia siitä, miten voidaan vähentää rajoituksia, jotka koskevat ulkomaisten alusten mahdollisuuksiin osallistua merituulivoimahankkeisiin. Japani voi käyttää näitä tutkimuksia tukenaan, kun se pyrkii saavuttamaan tavoitteensa uusiutuvien energialähteiden osuuden kasvattamisesta energialähteiden yhdistelmässään sekä saavuttamaan ilmastoneutraaliuden vuoteen 2050 mennessä.

- **Kanadan** kanssa tehtiin ympäristöä ja raaka-aineita koskevaa yhteistyötä jatkamalla vuonna 2022 ja vuoden 2023 alkupuolella yhteistapahtumien sarjaa, joka käynnistettiin vuoden 2021 EU–Kanada-huippukokouksessa³⁸. Tapahtumissa käytiin muun muassa tiivistä keskustelua kaupasta ja ilmastosta kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa. Näin yhteishankkeisiin sisältyi neljä työpajaa, joiden tavoitteena oli edistää kestävyyttä, ympäristönsuojelua ja ilmastotoimia maataloudessa. Huippukokouksen toinen tulos, *raaka-aineita koskeva EU:n ja Kanadan strateginen kumppanuus*, täydentää vuotuista raaka-aineita koskevaa kahdenvälistä vuoropuhelua. Kumppanuuden tavoitteena on monipuolistaa tärkeiden vihreän ja digitaalisen talouden tuotantopanoksien lähteitä hyödyntämällä enenevässä määrin samanmielisiä tuottajia ja parantaa siten EU–Kanada-toimitusketjujen kilpailukykyä.
- **Sveitsin** kanssa tehtiin yhteistyötä kauppasopimusten hyödyntämisessä vertailemalla tietoja kauppatilastoista, kauppasopimusten tullietuuksien käyttöasteista ja alkuperäsäännöistä. Yhteistyön tukena käytettiin EU:n tutkimuksia ja Sveitsin valtion talousasioiden sihteeristön (SECO) tutkimusta³⁹, jonka tavoitteena on arvioida taloudellista potentiaalia, joka saataisiin luomalla kumulaatiovyöhyke sellaisten kumppanien välille, jotka kuuluvat sekä Sveitsin että EU:n etuuskohtelu kaupan piiriin. Lisäksi Sveitsi soveltaa samoja turvallisuustoimenpiteitä kuin EU. Turvallisuuteen liittyviä tullitoimenpiteitä koskevaan sopimukseen maaliskuussa 2021 tehdyn muutoksen jälkeen Sveitsi on osallistunut aktiivisesti EU:n ICS2-järjestelmään. Tämän seurauksena laillinen kauppa on entistä sujuvampaa ja toimitusketjussa noudatetaan korkeatasoista turvallisuutta.

EU:n kauppasopimukset tarjosivat myös edelleen alustan kehitysyhteistyölle Latinalaisessa Amerikassa ja Afrikassa

³⁷ Merituulivoima:

https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/Japanese%20OWP%20Tenders_Aquilo%20Energy%20GmbH_publication102022.pdf; meriliikenteen kabotaasi:

https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/Japanese%20OWP%20Cabotage_Aquilo%20Energy%20GmbH_publication102022.pdf; standardit, tekniset määräykset ja vaatimustenmukaisuuden arviointi Japanin ja Euroopan merituulivoimamarkkinoilla:

https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/OWP%20Study%20-%20DTU-REI_publication_EN_0.pdf

³⁸ <https://www.consilium.europa.eu/fi/meetings/international-summit/2021/06/14/>

³⁹ Yrityksille suunnattu kyselytutkimus käsitteli sitä, miten Sveitsin viejät käyttivät vapaakauppasopimuksia.

Tutkimus ja raportti sen tuloksista on saatavilla osoitteessa

https://www.seco.admin.ch/seco/en/home/Aussenwirtschaftspolitik_Wirtschaftliche_Zusammenarbeit/Wirtschaftsbeziehungen/Freihandelsabkommen/nutzung_freihandelsabkommen.html

EU jatkoi vuonna 2022 alueellisten yhteistyöohjelmien tuella yhteistyötään Latinalaisen Amerikan ja Saharan eteläpuolisen Afrikan kumppaneidensa kanssa kestävyyttä ja hyvää hallintotapaa koskevista asioista. Tähän yhteistyöhön liittyy myös kansalaisyhteiskunnan vahva osallistuminen, myös paikallisella tasolla kumppanimaissa. Tuoreita esimerkkejä ovat muun muassa seuraavat:

- **Chilen** kanssa tehdään yhteistyötä, jota tuetaan EU:n alueellisilla ohjelmilla, joiden avulla edistetään maan siirtymistä **kestävämpään ja ympäristöystävällisempään talouteen**. Yhteistyön aiheita olivat muun muassa kestävä kaivostoiminta, mikrobilääkeresistenssin torjunta, vastuullisen liiketoiminnan edistäminen sekä vähähiiliseen kiertotalouteen liittyvien liiketoimien käyttöönotto. Lisäksi komissio käynnisti vuonna 2022 uuden vain Chileä koskevan hankkeen⁴⁰, jonka tavoitteena on tukea EU:n ja Chilen välistä oikeudenmukaista ja kestävästä kauppaa. Se auttaa tuomaan esiin kaupan roolia ympäristöön liittyvien ja sosiaalisten tavoitteiden tukemisessa. Hankkeessa toteutettiin muun muassa tutkimuksia luomutuotannosta Chilessä ja reilusta kaupasta. Hankkeeseen sisältyi alueellisia työpajoja kaikilla 16 alueella, korkean tason kokous kansainvälisten asiantuntijoiden kanssa sekä B2B-verkkofoorumi⁴¹, jonka tavoitteena on saattaa yhteen chileläiset tuottajat ja EU:n ostajat.
- **Ghanan** kanssa ”Compete Ghana” -hankkeen puitteissa tehdyllä yhteistyöllä⁴² **tuettiin EU:n ja Ghanan välisen väliaikaisen talouskumppanuussopimuksen täytäntöönpanoa** (4,1 miljoonaa euroa, vuosina 2020–2024). Hankkeen tavoitteena on parantaa talouden ohjausta ja hallintaa ja liiketoimintaympäristöä sekä maksimoida Ghanalle talouskumppanuussopimuksesta koituvat edut. Vuoden 2022 merkityksellisimpiä tuloksia olivat viestintämateriaalin koostaminen (esimerkiksi väliaikaista talouskumppanuussopimusta koskeva käsikirja ja kaksisivuinen tiedote väliaikaisesta talouskumppanuussopimuksesta julkisen ja yksityisen sektorin tiedoksi), koulutukset väliaikaisen talouskumppanuussopimuksen sihteeristön henkilöstölle, logistinen tuki komissiolle / verotuksen ja tulliliiton pääosastolle valmiuksien kehittämistä koskevaan koulutukseen, jota tarjottiin 40:lle Ghanan tullivirkailijalle, sekä raportti väliaikaisella talouskumppanuussopimuksella aikaansaaduista kauppauudistuksista.

Monissa kehitysmaiden kanssa tehdyissä sopimuksissa, kuten AKT-maiden kanssa tehdyissä talouskumppanuussopimuksissa, on voimakas kehitysulottuvuus. Niillä tarjotaan kannustimia uudistuksille, joita voidaan hyödyntää kehitysyhteistyössä ja erityisesti **kauppaa tukevassa kehityksessä** avoimemman kaupankäyntiympäristön tukemiseksi sekä sopimusten käytön ja

⁴⁰ <https://eurochile.cl/es/documents/proyecto-comercio-justo-y-sostenible-entre-la-union-europea-y-chile/>

⁴¹ <https://www.eeas.europa.eu/delegations/chile/se-lanza-plataforma-%C2%A1conecta-tu-negocio%E2%80%9D-en-el-marco-del-proyecto-%E2%80%9Capoyo-al-es?s=192>

⁴² Hanketta ei ole kohdistettu mihinkään tiettyyn toimialaan, vaan sen tarkoituksena on kehittää Ghanan valmiuksia panna talouskumppanuussopimus täytäntöön ja tehdä töitä sopimukseen liittyvissä asioissa, parantaa kilpailukykyä yritystasolla ja keskittyä teollisuuden kilpailukykyä edistäviin yleisiin alueellisiin politiikkoihin.

kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien painopisteiden edistämiseksi. EU:n kauppaa tukevaa kehitysapua koskeva kertomus ”EU Aid for Trade Progress Report 2022”⁴³ osoittaa, että EU ja sen jäsenvaltiot olivat maailman suurin kauppaa tukevan kehitysavun antaja ja niiden osuus maailmanlaajuisesta kauppaa tukevasta kehitysavusta vuonna 2020 oli 40 prosenttia eli 22,9 miljardia euroa. Suuri osa tästä avusta suuntautui maihin, joilla on etuuskohteluun perustuva pääsy EU:n markkinoille. EU esimerkiksi myönsi AKT-maille kauppaa tukevaa kehitysapua vuonna 2020 yhteensä 7,2 miljardia euroa. Kertomuksessa on myös lisätietoja ja esimerkkejä komission ja jäsenvaltioiden antamasta kauppaa tukevasta kehitysavusta, jolla esimerkiksi tuetaan pk-yritysten mahdollisuuksia hyödyntää kauppasopimusten tarjoamia mahdollisuuksia ja kehitetään kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevia seikkoja. EU:n kauppaa tukevaa kehitysapua koskevalla verkkosivustolla on interaktiivinen kartta⁴⁴ edunsaajamaista ja tapauskohtaisia esimerkkejä kauppaa tukevan kehitysavun hankkeista.

EU edistää edelleen teknistä yhteistyötä etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden kanssa liiketoimintaedellytysten parantamiseksi

Komissio esimerkiksi edisti **teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan Kaakkois-Aasian hankkeensa (IP Key SEA)** käyttöönottoa. Hanke käynnistyi 1. huhtikuuta 2022, ja siinä perustettiin järjestelmiä, joilla helpotetaan laadukkaita ja nopeita teollis- ja tekijänoikeuksien rekisteröintiä ja tehokasta noudattamisen varmistamista koskevia prosesseja. Hankkeella tuetaan teollis- ja tekijänoikeuksia koskevien määräysten täytäntöönpanoa ASEANin alueella sijaitsevilla etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvissa kumppanimaissa, erityisesti **Singaporessa ja Vietnamin**, ja autetaan niitä liittymään asiaankuuluviin kansainvälisiin sopimuksiin.

Komissio / verotuksen ja tulliliiton pääosasto tarjosi myös teknistä apua **eteläisen Afrikan kehitysyhteisön (SADC) talouskumppanuussopimuksille** talouskumppanuussopimuksen **alkuperäsääntöjen** täytäntöönpanon nopeuttamiseksi. Vuonna 2022 käsiteltiin muun muassa diagonaalista kumulaatiota koskevaa valmiuksien kehittämistä SADC:n talouskumppanuussopimusmaiden välillä, jotta voitiin nopeuttaa SADC:n talouskumppanuussopimusmaiden välisen diagonaalisen kumulaation täytäntöönpanoa ja lisätä alueellista yhdentymistä SADC:n alueella.

EU myös jatkoi vuonna 2022 **EU:n ja Etelä-Afrikan Partners for Growth -ohjelman** käyttöönottoa. Sen tarkoituksena on maksimoida SADC:n talouskumppanuussopimuksen puitteissa käytävä kahdenvälinen kauppa poistamalla kaupan teknisiä esteitä ja edistämällä globaaleja arvoketjuja. Tässä yhteydessä EU jatkoi yhteistyötä Etelä-Afrikan puuvilla-, villa- ja mohairalojen yhdistyksen kanssa tuomalla yhteen kestäväan tekstiilialan koko arvoketjun viljelijöitä, ostajia, laitetoimittajia ja hyödykejärjestöjä selvittämään mahdollisuuksia tietämyksen jakamiseen, tekniseen tiedonvaihtoon ja kaupankäyntiin.

Toinen esimerkki on EU:n tiivis yhteistyö kaikkien **Paneurooppa–Välimeri-alueen** kumppaneiden kanssa kehitettäessä yhteistä alustaa, joka on tarkoitettu sähköisten

⁴³ <https://op.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/c2814529-8fce-11ed-b508-01aa75ed71a1/language-fi>

⁴⁴ [Taloudellinen yhdentyminen ja kauppasuhteet \(europa.eu\)](#).

alkuperäselvitysten ja hallinnollisen yhteistyön sähköisten välineiden käyttöä varten (*e-PoC-aloite*).

C. Painopiste kaupassa ja kestävässä kehityksessä

Komissio saattoi 22. kesäkuuta 2022 päätökseen kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan politiikkansa tarkastelun, jonka tuloksena oli **tiedonanto**⁴⁵ *Kauppakumppanuuksien voima: yhdessä vihreän ja oikeudenmukaisen talouskasvun puolesta*⁴⁶. Tiedonanto antoi uutta pontta kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan luvun sisältävien nykyisten EU:n kauppasopimusten täytäntöönpanoon. Tämä koskee erityisesti 11 kauppasopimusta, joiden piiriin kuuluu 18 kumppanimaata.

Komissio tehosti toimiaan ja siirsi vuoden 2022 kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan tarkastelun päätelmät käytäntöön

Komissio toteutti kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan tarkastelun päätelmien mukaisen lupauksensa **ottaa kansalaisyhteiskunta paremmin mukaan** täytäntöönpanoon ja täytäntöönpanon valvontaan.

- **Parannettu valitusmekanismi**, joka koskee komission **keskitettyyn asiointipisteeseen** toimitettuja väitettyjä kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevia rikkomistapauksia, sisältää erityiset määräajat, joissa komission on toimittava (asiaa käsitellään tarkemmin jäljempänä).
- Komissio on myös aloittanut työn **maakohtaisten painopisteiden määrittämiseksi tiiviissä yhteistyössä EU:n sisäisten neuvoa-antavien ryhmien kanssa**. Tavoitteena on tehostaa kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien sitoumusten täytäntöönpanoa.

Komissio ryhtyi myös konkreettisiin toimiin **tehdäkseen yhteistyötä sellaisten kumppanimaiden kanssa**, jotka ovat sitoutuneet kauppaa ja kestäväää kehitystä koskeviin sitoumuksiin. EU:n kauppasopimusten yhteydessä perustettuja kauppaa ja kestäväää kehitystä käsitteleviä komiteoita käytettiin vuonna 2022 muun muassa seuraaviin toimiin:

- Yhteistyö kumppaneiden kanssa kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan tarkastelun keskeisissä oleellisissa seikoissa, erityisesti *työterveyttä ja -turvallisuutta koskevien normien* täytäntöönpanossa, jotta turvallisesta ja terveellisestä työympäristöstä tulee uusi työelämän perusperiaate ja oikeus ja jotta voidaan aloittaa tiettyjen kumppaneiden kanssa vuoropuhelu asiaan liittyvistä Kansainvälisen työjärjestön (ILO) sopimuksista (C155 ja C187).

⁴⁵ <https://circabc.europa.eu/ui/group/8a31feb6-d901-421f-a607-ebbdd7d59ca0/library/8c5821b3-2b18-43a1-b791-2df56b673900/details>

⁴⁶ Tiivistelmä kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan uudelleentarkastelun tärkeimmistä päätelmistä on myös vuoden 2022 vuosikertomuksessa kauppasopimusten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta: [Komission asiakirjarekisteri – COM\(2022\) 730 \(europa.eu\)](#).

- *Prosessiin liittyvän avoimuuden* edistäminen, erityisesti kumppanimaiden sisäisten neuvoa-antavien ryhmien kokoonpanon osalta, tukemalla yhteyksiä sisäisten neuvoa-antavien ryhmien välillä sekä laajemman kansalaisyhteiskunnan kanssa.
- Tiedon jakaminen kumppaneille *hiljattain voimaantulleesta tai ehdotetusta kestävyttä koskevasta lainsäädännöstä* (esimerkiksi EU:n asetukset metsäkadosta ja hiilidioksidipäästöjen säätömekanismista, ehdotus asetukseksi pakkotyöstä) ja vastaaminen kumppaneiden huoliin siitä, miten uusi lainsäädäntö vaikuttaa kauppasuhteisiin EU:n kanssa.

Ensimmäinen virallinen kauppaa ja kestävä kehitystä koskeva valitus vastaanotettiin ja alustava arviointi toteutettiin⁴⁷

Valitus koski kaivosalan työntekijöiden perusoikeuksia Kolumbiassa ja Perussa. Komissio tiedotti 13. tammikuuta 2023 valituksen tekijälle, alankomaalaiselle kansalaisjärjestölle CNV Internationaalille, alustavan arviointinsa tuloksista. Komissio tiedotti asiasta myös Perulle ja Kolumbialle ja julkaisi tiedot tästä väitetystä tilanteesta verkkosivustollaan⁴⁸. Alustavassa arvioinnissa havaittiin mahdollisia puutteita työlainsäädännön täytäntöönpanossa molemmissa maissa. Komissio keskustelee nyt tarkemmin näiden kahden maan kanssa tutkiakseen tarkemmin havaittuja mahdollisia puutteita.

Komissio hyödynsi kattavasti kauppasopimusta ja erityisesti kauppaa ja kestävä kehitystä koskevasta vuoropuhelusta ja yhteistyöstä annettuja määräyksiä sekä muita käytettävissä olevia kanavia. Komissio tekee myös yhteistyötä ILO:n kanssa tässä asiassa.

Komissio julkaisi kesäkuussa 2022 tarkistetut **toimintaohjeet keskitettyä asiointipistettä** varten. Tarkistetut ohjeet lisäävät avoimuutta ja ennakoitavuutta sidosryhmille, jotka ilmoittavat väitetystä kauppaan ja kestäväan kehitykseen liittyvästä rikkomisesta. Lisäksi niissä vahvistetaan **määräajat**, joissa komissio käsittelee kauppaa ja kestävä kehitystä koskevat valitukset: sillä on 10 työpäivää aikaa kuitata valituksen vastaanottaminen, 20 työpäivää aikaa ottaa ensimmäisen kerran yhteyttä valituksen tekijään ja enintään 120 työpäivää aikaa tehdä alustava arviointi (tapauksen monimutkaisuuden mukaan).

Työhön liittyvien kauppaa ja kestävä kehitystä koskevien sitoumusten täytäntöönpanossa edistettiin kertomuksen kattamalla kaudella vakaasti

Työhön liittyvien asioiden suhteen useat kumppanimaat edistyivät keskeisten ILO:n yleissopimusten ratifiointissa ja voimaantulossa:

- **Japani** ratifioi ILO:n yleissopimuksen nro 105, joka koskee pakkotyön poistamista. Sopimus tuli voimaan heinäkuussa 2023. Japani on edelleen sitoutunut jatkamaan

⁴⁷ Keskitetylle asiointipisteelle tehtiin vuonna 2022 toinenkin virallinen valitus väitetystä kauppaan ja kestäväan kehitykseen liittyvästä rikkomisesta. Sitä ei kuitenkaan voitu käsitellä, koska valituksen tekijä ei ollut EU:n yhteisö.

⁴⁸ <https://circabc.europa.eu/rest/download/c872c7cb-a0da-46dc-8b03-8144bf2f0436>

jäljellä olevan syrjintää koskevan ILO:n yleissopimuksen (nro 111) ratifiointia. Konkreettiset toimet ja aikataulu on kuitenkin vielä vahvistettava.

- **Keski-Amerikan** maista Panama ratifioi keskeiset ILO:n yleissopimukset ammattientarkastuksesta ja äitiyssuojelusta sekä vuoden 2014 pöytäkirjan pakollista työtä koskevasta sopimuksesta.
- **Etelä-Koreassa** tuli huhtikuussa 2022 voimaan kolme keskeistä yleissopimusta: sopimus, joka koskee ammatillista järjestäytymisvapautta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelua (nro 87), sopimus, joka koskee järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden periaatteiden soveltamista (nro 98), ja pakollista työtä koskeva sopimus (nro 29). Myös pakkotyön poistamista koskevan sopimuksen (nro 105) ratifioinnissa edistyi jonkin verran: Etelä-Korea julkaisi vuonna 2022 tutkimuksen, jossa määritettiin kansalliset säännökset, joita on muutettava kyseisen ILO:n yleissopimuksen noudattamiseksi. Komissio järjesti syyskuussa 2022 sidosryhmäkokouksen Etelä-Korean kansalaisyhteiskunnan kanssa ja tekee parhaillaan erillistä tutkimusta Etelä-Korean tutkimuksen tulosten vahvistamiseksi. EU jatkoi asian esille ottamista Etelä-Korean kanssa kaikilla tasoilla.

Ensimmäisen vaiheen (ratifiointi) päätökseen saattamisen jälkeen täytäntöönpanon painopiste on siirtynyt ratifioinnista siihen, miten kauppakumppanit **paneavat täytäntöön ja soveltavat keskeisiä ILO:n yleissopimuksia**. Komissio seuraa edelleen tilannetta huolellisesti.

Tässä yhteydessä vuonna 2022 havaittiin rohkaisevaa kehitystä ja myönteisiä suuntauksia: useat kumppanimaat tarkistavat ja parantavat parhaillaan **työvoimaa koskevaa kansallista kehystään** toteuttaessaan kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevia sitoumuksiaan.

- Esimerkiksi **Vietnamissa** on käynnissä laajempi työlain uudistus (mukaan lukien **riippumattomien ammattiliittojen** perustamisen mahdollistavan lain laatiminen). Valmistuttuaan se todennäköisesti vaikuttaa myönteisesti myös **Vietnamin sisäiseen neuvoo-antavaan ryhmään**, jota olisi laajennettava sisältämään riippumattomia työntekijäjärjestöjä.
- EU:n tekemä työ huolellisuusvelvoitetta koskevan lainsäädännön alalla **Japanin** kanssa kauppaa ja kestäväää kehitystä käsittelevissä komiteoissa ja kokousten välisissä teknisissä kokouksissa auttoi Japania laatimaan **ohjeita ihmisoikeuksia koskevasta huolellisuusvelvoitteesta**. Ohjeet julkaistiin syyskuussa 2022. Ohjeissa käsitellään samoja työnormeja kuin talouskumppanuussopimuksen kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevassa luvussa, ja niiden tavoitteena on muun muassa lisätä vastuullisten ja kansainvälisten normien mukaisten hankintojen osuutta japanilaisissa yrityksissä.
- **Singapore** ilmoitti, että se toteuttaa toimia antaakseen lainsäädäntöä **syrjinnän kieltämisestä työpaikoilla** (tähän mennessä aihetta on käsitelty vain vapaaehtoisissa kehyksissä).
- **Georgia** on perustanut täysimittaisen työsuojelutarkastusyksikön, jonka toimeksiantoa on laajennettu.

- Kauppaa ja kestäväää kehitystä käsittelevissä komiteoissa ja kentällä toimivien sidosryhmien kanssa käytyjen keskustelujen seurauksena **Kolumbia ja Peru** havaitsivat puutteita työvoimaa koskevassa kehityksessä ja päättivät käynnistää omien työlakiansa tarkistamisen.

Etuuskohtelukauppaa koskeviin sopimuksiin sisältyvät ympäristöön ja työhön liittyvät kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevat määräykset lisäsivät kohdennettua yhteistyötä osapuolten välillä

Ympäristönsuojelun osalta kertomuksen kattamalla kaudella edistettiin asteittain **monenvälisten ympäristösopimusten täytäntöönpanossa** ja ekologisessa siirtymässä kiertotalouteen perustuvien lähestymistapojen avulla. Esimerkiksi **Vietnam** on käynyt EU:n kanssa kiertotaloutta koskevaa vuoropuhelua, jossa kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevalla luvulla ja koko EU:n ja Vietnamin kauppasopimuksella on ollut ratkaiseva merkitys.

Komissio panostaa edelleen voimakkaasti **yhteistyöhön** kauppasopimusten ympäristömääräysten täytäntöönpanemiseksi, myös Kaakkois-Aasian kehittyneiden kauppakumppaneiden kanssa. Tähän sisältyi se, että komissio vei eteenpäin yhteistyötä **Singaporen** kanssa vihreää ja digitaalista siirtymää tukevien teknologioiden alalla (tässä hyödynnettiin 24. maaliskuuta järjestettyä sisäisten neuvoa-antavien ryhmien yhteistä työpajaa digitaalitaloudesta ja sen yhteydestä kestävyYTEEN).

EU rahoitti kestävyystavoitteita tukevaa teknistä yhteistyötä vuonna 2022

- **Keski-Amerikassa** yhteistyöhankkeilla tuetaan uudistusprosesseja ja valmiuksien kehittämistä, jotta kumppaneita voidaan auttaa panemaan täytäntöön työtä koskevat sitoumuksensa. Yksi tällainen esimerkki on EU:n rahoittama Guatemalaa koskeva ILO:n ohjelma, jolla pannaan täytäntöön ammatillista järjestäytymisvapautta ja kollektiivista neuvottelu-oikeutta koskeva ILO:n etenemissuunnitelma.
- **Vietnamissa** EU:n ja Vietnamin ihmisarvoista työtä edistävän ohjelman talousarvio on ollut kuuden vuoden aikana 13,5 miljoonaa euroa. Ohjelmalla on edistetty työmarkkinasuhteita, ammatillista järjestäytymisvapautta ja kollektiivista neuvottelu-oikeutta sekä riippumattomien ammattiliittojen ja työsuojelutarkastusten perustamista ja toimintaa.

Sisäiset neuvoa-antavat ryhmät ovat jälleen auttaneet merkittävästi edistämään kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevia tavoitteita, jotka sisältyvät 11:een EU:n kauppasopimukseen, joiden piiriin kuuluu 18 maata

Sisäiset neuvoa-antavat ryhmät **seuraavat tilannetta** paikan päällä kumppanimaissa, ja niiden toimittamat tiedot vahvistavat komission asemaa kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevien sitoumusten seurannassa:

- Esimerkiksi **Ecuadorissa** kansalaisyhteiskunnan edustajien vuonna 2021 toimittamissa yhteisissä huomautuksissa tuotiin esiin erään **banaanialan** työntekijäjärjestön **vaikeudet rekisteröityä ammattiliitoksi**. Tämän seurauksena toteutettiin täytäntöönpanotoimia. Komissio nosti asian esiin ja ilmaisi huolensa keskeisten työlaainsäädäntöä koskevien sitoumusten rikkomisesta ja muistutti ILO:n

antamista suosituksista. Komissio on jatkanut yhteistyötä Ecuadorin ammattiliittojen kanssa erityisesti banaanialalla ja tukenut niitä Ecuadorin hallituksen kanssa käytävissä keskusteluissa.

- **Etelä-Koreaa käsittelevä EU:n sisäinen neuvoo-antava ryhmä** toi vuonna 2021 komission tietoon tapauksen, joka koski väitettyä **jakelutyöntekijöiden syrjintää Etelä-Koreassa** heidän kollektiivisen neuvotteluoikeutensa tunnustamisessa. Komissio on jatkanut asian seurantaa Etelä-Korean kanssa asiantuntijapaneelin raportin täytäntöönpanon yhteydessä.
- Äskettäin **Yhdistynyttä kuningaskuntaa käsittelevä EU:n sisäinen neuvoo-antava ryhmä** kehotti komissiota kiinnittämään huomiota useisiin säännösten noudattamiseen liittyviin kysymyksiin, jotka on tämän jälkeen otettu esiin Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa asiaankuuluvissa elimissä käydyissä keskusteluissa. Tällainen kysymys oli muun muassa Yhdistyneessä kuningaskunnassa tehtyjen **työsuojelutarkastusten** vähentäminen. Työsuojelutarkastukset ovat osa Yhdistyneen kuningaskunnan sitoumusta ylläpitää tehokasta kansallista valvontajärjestelmää. Asia tuotiin esiin avoimen ja terveen kilpailun tasapuolisia toimintaedellytyksiä ja kestävä kehitystä käsittelevässä erityiskauppakomiteassa, kun EU:n sisäinen neuvoo-antava ryhmä oli ilmaissut siitä huolensa.

Sisäiset neuvoo-antavat ryhmät tarjosivat myös edelleen tietoa EU:n kauppasopimusten osapuolten yhteistä etua koskevista ja yhteistä huolta aiheuttavista aiheista tekemällä **tutkimusta kauppaa ja kestävä kehitystä** koskevista aihepiireistä. Tähän sisältyivät EU:n ja kumppanimaan sisäisten neuvoo-antavien ryhmien tilaamat **tutkimusraportit**, joita käytettiin osapuolten välisen yhteistyön ja yhteisymmärryksen pohjana kestävyysasioissa. Näihin lukeutuivat EU:n ja Andien välistä reilua kauppaa koskeva tutkimus ”Fair trade between EU and Andean region” sekä maaliskuun 2022 puolivälissä alustataloudesta julkaistu aineistotutkimus ”Platform work and Institutional Protection with a Specific focus on South Korea and the EU”.

Lisäksi EU:n sisäiset neuvoo-antavat ryhmät jatkoivat vuonna 2022 **aktiivista yhteistyötään kumppanimaiden kansalaisyhteiskunnan kanssa**. EU:n sisäisten neuvoo-antavien ryhmien yhteistyö kentällä toimivan kansalaisyhteiskunnan kanssa (myös kansalaisyhteiskuntafoorumien tai muiden EU:n kauppasopimusten nojalla perustettujen vastaavien järjestelyjen kautta) auttoi myös edistämään kauppaa ja kestävyttä koskevia asioita niissäkin tapauksissa, joissa kolmansien maiden sisäisten neuvoo-antavien ryhmien käytännön rakenteessa oli edelleen puutteita. Tästä voidaan antaa muun muassa seuraavat esimerkit:

- Vietnamia käsittelevän EU:n sisäisen neuvoo-antavan ryhmän ja EU:n edustuston paikan päällä **Vietnamissa** tekemä yhteistyö auttoi käynnistämään prosessin, jonka seurauksena Vietnam perusti sisäisen neuvoo-antavan ryhmän syksyllä 2021 ja sen jäsenten määrää lisättiin kolmesta seitsemään vuonna 2022.
- **Japanissa** EU:n sisäisen neuvoo-antavan ryhmän yhteistyö eräiden yhteiseen vuoropuheluun kansalaisyhteiskunnan kanssa osallistuneiden japanilaisten osapuolten

kanssa johti seuraavien keskeisten yhteistyöaiheiden määrittämiseen: vastuullinen liiketoiminta, huolellisuusvelvoite ja ILO:n yleissopimusten ratifiointi. Tämä loi positiivista dynamiikkaa.

- **Andien aluetta käsittelevän EU:n sisäisen neuvoo-antavan ryhmän** proaktiivisella toiminnalla saatiin aikaan Kolumbian ja Ecuadorin sisäisten neuvoo-antavien ryhmien ja Perun epävirallisen sisäisen neuvoo-antavan ryhmän julkilausumat ja ryhmien keskinäinen tuki muiden ryhmien julkilausumille 28. lokakuuta 2022 pidetyssä kansalaisyhteiskuntafoorumissa.

Komissio varmisti vuonna 2022 jatkuvan **taloudellisen tuen sisäisten neuvoo-antavien ryhmien työlle**: komission vuonna 2018 tilaamaa **3 miljoonan euron hanketta** kansalaisyhteiskunnan tukemiseksi kauppasopimusten puitteissa on jatkettu vuoden 2024 loppuun, ja sen voimassaoloa ollaan parhaillaan jatkamassa vuoden 2026 loppuun.

D. Kauppasopimusten vaikutusten arviointi täytäntöönpanotyön tueksi⁴⁹

Komissio jatkoi kertomuksen kattamalla kaudella **EU:n ja Andien yhteisön kauppasopimuksen⁵⁰** jälkiarvioinnin tueksi tehdyn tutkimuksen tulosten tarkastelua.

EU:n ja **Keski-Amerikan kauppasopimuksen** jälkiarvioinnin tueksi tehdyn tutkimuksen loppuraportti julkaistiin syyskuussa 2022, ja komissio julkaisi pääasiallisen raporttinsa (komission yksiköiden valmisteluasiakirja) kesäkuussa 2023. Komissio arvioi parhaillaan raporttia ja valmistelee komission yksiköiden valmisteluasiakirjaa jälkiarvioinnin loppuun saattamiseksi.

Molemmissa arvioinneissa annettiin tietoa sopimusten täytäntöönpanoa koskevasta tilanteesta ja niiden vaikutuksesta EU:hun ja kumppanimaihin tarkastelemalla taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristönäkökohtia. Ne vahvistavat komission lähestymistavan täytäntöönpanoon Latinalaisen Amerikan ja Keski-Amerikan kumppaneiden kanssa oikeaksi ja antavat lisätietoa, jonka avulla komission täytäntöönpano- ja valvontastrategiaa voidaan tarkentaa.

Samanaikaisesti on jatkettu työtä **Georgian ja Moldovan** kanssa toteutettavien pitkälle menevien ja laaja-alaisen vapaakauppa-alueiden jälkiarvioinnin toteuttamiseksi, ja asiasta laaditaan parhaillaan komission yksiköiden valmisteluasiakirjaa.

Lisäksi **EU:n ja SADC:n talouskumppanuussopimuksen** jälkiarviointi on aloitettu.

⁴⁹ https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/ex-post-evaluations_en

⁵⁰ Lisätietoja tutkimuksesta on myös EU:n ja Andien yhteisön kauppasopimuksen maataulukossa: ks. myös komission yksiköiden valmisteluasiakirja SWD(2023) 740: <https://circabc.europa.eu/ui/group/7fc51410-46a1-4871-8979-20cce8df0896/library/e0e79f42-9797-4d5d-a5c3-f00eb26b8676/details>

III. Pienten ja keskisuurten yritysten tukeminen maailmankaupassa

EU:n kauppasopimusten edut ovat erityisen merkityksellisiä pk-yrityksille (joiden osuus EU:n viejistä on 93 %), jotka etsivät uusia liiketoimintamahdollisuuksia ulkomailta. Vaikka pk-yritykset eivät kävisi kauppaa suoraan kolmansien maiden markkinoilla, neuvotelluista sitoumuksista on hyötyä myös pk-yrityksille, koska ne ovat osa globaalia toimitusketjua esimerkiksi toimiessaan suurempien yritysten toimittajina. Komissio jatkoi vuonna 2022 toimiaan, joilla autetaan pk-yrityksiä saamaan tietoa EU:n kauppasopimusten eduista ja hyödyntämään niitä.

A. Access2Market-portaalin päivittäminen ja tunnetuksi tekeminen

Lokakuussa 2020 käynnistetty Access2Markets-portaali sisältää kattavaa käytännön tietoa, jota yritykset tarvitsevat harjoittaessaan liiketoimintaa ulkomailla. Tällaisia tietoja ovat muun muassa 135:tä vientimarkkinaa ja kaikkia lähdemarkkinoita koskevat tariffit, verot ja menettelyt. Portaalilla on ollut yli viisi miljoonaa käyttäjää⁵¹, ja komissio on antanut portaalissa koulutusta yli 9 000 pk-yritykselle. Komissio / kauppapolitiikan pääosasto järjestää neljännesvuosittain verkkoseminaareja, jotka on tulkattu englannista EU-kielille. Lisäksi se tuki 30:tä jäsenvaltioiden ja toimialan järjestämää koulutustapahtumaa. Näitä olivat muun muassa vuonna 2022 järjestetty EU:n ja Afrikan huippukokous, Ranskan EU-puheenjohtajakaudella järjestetty Access2Markets-koulutus, EU:n ja Japanin teollisen yhteistyön keskuksen kanssa järjestetty koulutus, EU:n Kanadan kauppakamari ja Enterprise Europe Networkin vuosikonferenssissa 2022 järjestetty koulutus.

Access2Markets-portaalia ja sen **tärkeimpiä välineitä päivitettiin** jälleen vuonna 2022:

- **Alkuperäsääntöjen itsearviointivälinettä (ROSA)** käytetään noin 470 kertaa päivässä. ROSAn kattavuutta laajennettiin edelleen vuonna 2022: se sisältää nyt 31 EU:n kauppasopimusta, joiden piiriin kuuluu yhteensä 119 kumppanimaata (mukaan lukien 65 kehitysmaata, joiden EU:hun suuntautuvaan vientiin sovelletaan yleistä tullietuusjärjestelmää). Lisäksi kesäkuusta 2023 alkaen CETA-sopimus, EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppaja yhteistyösopimus, EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimus ja yleinen tullietuusjärjestelmä ovat saatavilla *kaikilla* EU-kielillä. Alkuperäsääntöjen itsearviointivälineen uusi versio otettiin käyttöön useimpia EU:n vapaakauppasopimuksia varten. ROSAa on uudistettu täysin uudella käyttöliittymällä⁵² (ROSA 2) ja yksinkertaistamalla kysymyksiä. Uudistukset lyhentävät yritysten itsearviointiin kuluvaa aikaa ja yksinkertaistavat entisestään prosessia käyttäjien kannalta.

⁵¹ MyTradeAssistant-välineessä tehtiin pelkästään vuonna 2022 yhteensä 11 336 170 hakua. Hauista 55,6 prosenttia liittyi vientiin, 37,5 prosenttia tuontiin ja 6,8 prosenttia EU:n markkinoihin.

⁵² <https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/news/rosa-2-launches-beta-version>

- Syyskuussa 2021 käyttöön otettu *Access2Procurement-väline (A2P)* auttaa yrityksiä selvittämään, kuuluko tietty julkinen hankinta **Kanadan ja Japanin** EU:n kanssa tekemiin kahdenvälisiin kauppasopimuksiin perustuvien kansainvälisten sitoumusten piiriin. Välineen käyttöönoton jälkeen käyttäjät ovat tehneet 5 395 arviointia, ja vuonna 2022 tehtiin noin 270 arviointia kuukaudessa. **Yhdysvallat** lisättiin virallisesti Access2Procurement-välineeseen 4. heinäkuuta 2023. Seuraavaksi siihen on tarkoitus lisätä Yhdistynyt kuningaskunta.
- Portaaliin lisättiin vuonna 2022 *palveluja ja investointeja koskeva kaupan apuväline (My Trade Assistant for Services and Investment)*. Se kattaa toistaiseksi kaksi maata, Kanadan ja Yhdistyneen kuningaskunnan, ja kolme toimialaa: oikeusalan, kirjanpidon ja merikuljetuspalvelut. Välinettä on käytetty 9 000 kertaa sen käyttöönoton jälkeen. Siihen lisätään vähitellen tietoja yli 90 palvelusektorilta neljällä vientimarkkinalla (Kanada, Japani, Sveitsi ja Yhdistynyt kuningaskunta).
- Access2Markets-portaaliin sisällytetään asteittain *palvelutilastoja*, jotka perustuvat Eurostatin Bop-Its6-tietojoukkoihin ja kattavat seuraavat toimialat: valmistukseen liittyvät palvelut, huolto- ja korjauspalvelut, liikenne, matkustus, rakentaminen, vakuutukset ja eläkkeet, rahoituspalvelut, televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut, muut yrityspalvelut sekä henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut.

B. Pk-yritysten erityistarpeiden huomioon ottaminen: kauppasopimusten pk-yrityksiä koskevat luvut ja pk-yrityskeskukset Japanissa ja Kiinassa

Useissa voimassa olevissa **EU:n kauppasopimuksissa** on **pk-yrityksiä koskevia erityisiä määräyksiä**⁵³, joiden tarkoituksena on auttaa pk-yrityksiä saamaan keskeiset tiedot, joita ne tarvitsevat päästäkseen toisen osapuolen markkinoille. CETA-sopimuksessa on pk-yrityksiä koskeva *suositus*⁵⁴, kun taas EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimuksessa ja EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan kauppaja yhteistyösopimuksessa on *pk-yrityksiä koskevia lukuja*. Molempien osapuolten yhteyspisteet varmistavat, että pk-yritysten edut otetaan huomioon sopimuksen täytäntöönpanossa ja että pk-yritykset saavat uusimmat tiedot. Tässä yhteydessä CETA-sopimuksen nojalla perustetut pk-yritysten yhteyspisteet järjestivät maaliskuussa 2023 erityisen webinaarin, jossa vaihdettiin kokemuksia ja tietoja osapuolten poliittisista aloitteista ja ohjelmista pk-yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi. CETA-sopimuksen voimassaoloaikana Kanadaan vievien pk-yritysten määrä on kasvanut

⁵³ Kanadan kanssa on sovittu pk-yrityksiä koskevasta suosituksesta, ja EU:n ja Japanin välisessä talouskumppanuussopimuksessa sekä EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan välisessä kauppaja yhteistyösopimuksessa on pk-yrityksiä koskevat luvut, kuten myös Uuden-Seelannin, Mercosurin, Chilen ja Meksikon kanssa tehdyissä sopimuksissa. Pk-yrityksiä koskeva luku sisältyy myös parhaillaan käytäviin neuvotteluihin Intian ja Indonesian kanssa.

⁵⁴ https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/country-assets/tradoc_157417.pdf

43 prosenttia. EU:n ja Japanin talouskumppanuussopimuksen nojalla perustetut pk-yritysten yhteyspisteet tapasivat kesäkuussa 2022 kertoakseen kummankin osapuolen toimista pk-yrityksiä koskevan luvun täytäntöönpanemiseksi ja julkaisivat maaliskuussa 2023 **yhteisen toimintakertomuksen**⁵⁵.

Komissio jatkoi vuonna 2022 pk-yritysten tukemista Japanissa ja Kiinassa sijaitsevien pk-yrityskeskusten kautta ja auttoi siten pk-yrityksiä toimimaan näillä markkinoilla.

*EU:n ja Japanin teollinen yhteistyökeskus*⁵⁶ järjesti talouskumppanuussopimusta koskevan neuvontapalvelunsa⁵⁷ tuella muun muassa seuraavaa toimintaa:

- koulutusta 77 EU-johtajalle (Get Ready for Japan, World Class Manufacturing)
- 41 webinaaria tai podcastia liiketoiminnan harjoittamisesta Japanissa (yli 1 200 osallistujaa)
- 20 markkinatietousraporttia, jotka ovat maksutta eurooppalaisten yritysten saatavilla
- 28 B2B-tapahtumaa, jotka saivat aikaan yli 830 eurooppalaisten ja japanilaisten yritysten välistä tapaamista⁵⁸, joiden tuloksena laadittiin 15 kumppanuussopimusta.

*Kiinassa toimiva EU:n pk-yrityskeskus*⁵⁹ neuvoo liike-elämän sidosryhmiä kaupallisen läsnäolon kehittämisessä Kiinan markkinoilla ja tukee parhaiden käytäntöjen vaihtoa. Se toteutti vuonna 2022 muun muassa seuraavat toimet:

- 37 koulutustapahtumaa/webinaaria Kiinassa ja EU:ssa yli 3 000:lle EU:n pk-yritykselle
- 22 vaikuttamistoimea, mukaan lukien poliittiset kokoukset ja lobbaustoimet kiinalaisten ja eurooppalaisten valtion virkamiesten, ajatushautomoiden ja elinkeinoyhdistysten kanssa
- 10 vientiä koskevaa ohjetta, toimialaraporttia ja yritysartikkelia
- erityistä teknistä tukea EU:n pk-yrityksille yli 300 tapauksessa.

C. Yhteistyö Enterprise Europe Networkin kanssa pk-yritysten avustamiseksi

Komissio / kauppapolitiikan pääosasto syventää edelleen yhteistyötään Enterprise Europe Networkin⁶⁰ kanssa. Yhteistyö on käynnistetty uudelleen EU:n sisämarkkinaohjelman

⁵⁵ [Kauppasuhteet, neuvottelut ja sopimukset – Kirjasto \(europa.eu\)](#).

⁵⁶ <https://www.eu-japan.eu/>

⁵⁷ <https://www.eu-japan.eu/epa-helpdesk>

⁵⁸ Keskus toimii Enterprise Europe Networkin Japania koskevana yhteyspisteenä ja edistää eurooppalaisten ja japanilaisten pk-yritysten välisten kontaktien luomista.

⁵⁹ <https://www.eusmecenetre.org.cn/>

⁶⁰ Tietoa Enterprise Europe Networkista on saatavilla osoitteessa <https://een.ec.europa.eu/>. Verkostoa yhteisrahoitetaan EU:n COSME-ohjelmasta. Verkosto toimii yli 60 maassa ja tuo yhteen 3 000 asiantuntijaa 600 jäsenorganisaatiosta. Sen tavoitteena on auttaa pk-yrityksiä kansainvälisessä toiminnassa.

puitteissa. Verkoston kumppanien nimenomaisena tehtävänä on edistää EU:n kauppasopimuksia. Verkoston uusimpien ehdotuspyyntöjen tehtäväkuvauksissa täsmennetään, että verkoston kumppaneiden on autettava pk-yrityksiä hyödyntämään mahdollisimman hyvin EU:n voimassa olevat vapaakauppasopimukset (kauppasopimukset) kolmansien maiden kanssa. Ehdotuspyyntöön on käytettävissä vaikuttava summa eli 164,5 miljoonaa euroa 1. tammikuuta 2022 ja 30. kesäkuuta 2025 välisenä aikana. Verkoston neuvojien odotetaan myös raportoivan vaikutuksesta, joka kaupan neuvontapalveluilla on ollut eurooppalaisille yrityksille (eli neuvonnan tuloksista).

Enterprise Europe Networkin rakenteet tarjoavat yhä enemmän mahdollisuuksia edistää EU:n kauppasopimuksia

Enterprise Europe Network perusti vuonna 2022 asiantuntijaryhmän (kansainvälistymistä käsittelevä temaattinen ryhmä), joka käsittelee pk-yritysten kansainvälistymiseen liittyviä aiheita, ja sen työtä seuraa 290 verkoston neuvojaa. Erityisen yhteyshenkilön tehtävänä on kehittää verkoston neuvojien valmiuksia, jotta he voivat auttaa yritysasiakkaitaan hyödyntämään EU:n kauppasopimusten mahdollisuudet.

Verkosto on vuonna 2022 käynnistettyjen ehdotus- ja kiinnostuksenilmaisupyyntöjen myötä laajentanut toimintaansa EU:n rajojen ulkopuolelle lisäämällä *verkoston solmukohtia* EU:n kauppakumppanimaihin, joiden kanssa EU:lla on kahdenvälinen kauppasopimus tai tulliliitto (esimerkiksi Turkki, Singapore ja Etelä-Korea).

Enterprise Europe Networkin monipuoliset toimet parantavat pk-yritysten mahdollisuutta käyttää kauppasopimusten tarjoamia etuja

Enterprise Europe Network on toteuttanut tiedotustoimia 500 johtavalle liiketoiminnan tukiorganisaatiolle Euroopassa. Näillä toimillaan se edelleen moninkertaistaa kauppapolitiikan pääosaston EU:n kauppasopimuksia ja Access2Markets-portaalia koskevat koulutustoimet. Verkosto toteutti vuonna 2022 paljon täydentäviä edistämistoimia, joilla autettiin pk-yrityksiä saamaan tietoa ulkomaanmarkkinoista ja toimimaan ja kilpailemaan niillä. Näitä toimia olivat muun muassa

- Prahassa lokakuussa 2022 järjestetyssä vuotuisessa Enterprise Europe Networkin kokouksessa pidetty Access2Markets-portaalia ja *EU:n kauppasopimuksia käsitellyt työpaja*, johon osallistui paikan päällä 40 verkoston neuvojaa ja verkossa noin 60 verkoston neuvojaa
- marraskuussa 2022 ulkopuolisille konsulteille järjestetty *kouluttajakoulutus*, jossa hyödynnettiin käytännön tapaustutkimuksia ja johon osallistuneita on pyydetty

toistamaan koulutus ja levittämään sen sisältö kansallisiin verkostoihinsa kuuden kuukauden kuluessa

- vuoden 2023 alkupuolella käynnistetty joka toinen kuukausi järjestettävä *kauppasopimukseen liittyvä asiantuntijakeskustelu*, jossa ulkoiset kaupan asiantuntijat auttavat verkoston neuvoja ratkaisemaan heidän asiakkaidensa EU:n ulkopuolelle suuntautuvassa tuonnissa ja/tai viennissä kohtaamia konkreettisia ongelmia.

D. Yhteistyö kaupanedistämisjärjestöjen kanssa

Komissio jatkaa yhteistyötä jäsenvaltioiden kaupanedistämisjärjestöjen kanssa, jotta se voi pitää ne ajan tasalla EU:n kauppasopimuksista ja Access2Market-portaalista. Komissio jatkoi vuonna 2022 myös yhteydenpitoa Trade Promotion Europe -organisaation (TPE)⁶¹ kanssa. TPE kokoaa yhteen 27 kaupanedistämisjärjestöä 17 jäsenvaltiosta. TPE:llä on laaja verkosto, johon sisältyy yli 170 toimistoa EU:ssa ja yli 400 toimistoa EU:n ulkopuolella. Sen vuoksi sillä on tärkeä tehtävä toimien laajentamisessa. Komissio on tukenut TPE:n pyrkimyksiä lisätä sen jäsenten tietoisuutta EU:n etuuskohtelukauppaa koskevista sopimuksista ja niiden eduista. Tähän tukeen kuului tiettyjä aiheita käsittelevien koulutusten järjestäminen, kuten maaliskuussa 2023 käynnistetty viennin hallintaa koskeva kurssi⁶².

E. Toimet pk-yritysten tukemiseksi monenvälisellä tasolla (WTO)

EU jatkoi vuonna 2022 tukeaan vuoden 2020 **mikro- ja pk-yrityksiä koskevan paketin**⁶³ täytäntöönpanolle ja raportoi WTO:n sihteeristölle paketin täytäntöönpanon tilanteesta EU:ssa. Tässä yhteydessä EU toimittaa säännöllisesti tariffitietoja ja muita kuin tariffitietoja kahdelle pakettiin kuuluvalla tietopalustalle (Global Trade Helpdesk ja WTO Integrated Database). EU antoi myös useaan otteeseen palautetta ja tukea WTO:n sihteeristön tietojenvaihtoa koskeviin aloitteisiin, jotka koskivat muun muassa sitä, miten alueellisten kauppasopimusten mikro- ja pk-yrityksiä koskevia määräyksiä voidaan parantaa WTO:n tietokannassa⁶⁴.

IV. Esteiden poistaminen ja ratkaisujen löytäminen

IV.1 Nykytilanne ja kaupan esteiden poistaminen

Globaali kaupankäyntiympäristö oli edelleen vuonna 2022 monimutkainen. Venäjän hyökkäyssodalla Ukrainassa oli merkittävä vaikutus kansainväliseen kauppaan: liittolaismaat ja muut pyrkivät yhdessä rajoittamaan Venäjän kykyä jatkaa hyökkäystään, kun taas jotkin

⁶¹ <https://tradepromotioneurope.eu/>

⁶² <https://tradepromotioneurope.eu/trade-promotion-europes-export-management-masterclass-kicks-off/>

⁶³ https://www.wto.org/english/news_e/news20_e/msmes_11dec20_e.htm

⁶⁴ https://www.wto.org/english/tratop_e/msmesandtra_e/msmesandtra_e.htm

maat pyrkivät suojelemaan kotimarkkinoitaan. Covid-19-pandemian aikana lisääntyneet protektionistiset politiikat ja käytännöt olivat myös edelleen käytössä joillakin alueilla, mikä aiheutti haasteita kyseisillä markkinoilla toimiville yrityksille. Siksi on tärkeää jatkaa toimia kaupan esteiden havaitsemiseksi, esiin tuomiseksi ja poistamiseksi.

A. Rekisteröityjen kaupan ja investointien esteiden määrä 31. joulukuuta 2022

Kuten seuraavasta taulukosta käy ilmi, komission Access2Markets-tietokantaan sisältyi vuoden 2022 lopussa yhteensä **448** aktiivista kaupan ja investointien estettä 64:ssä eri kolmannessa maassa.

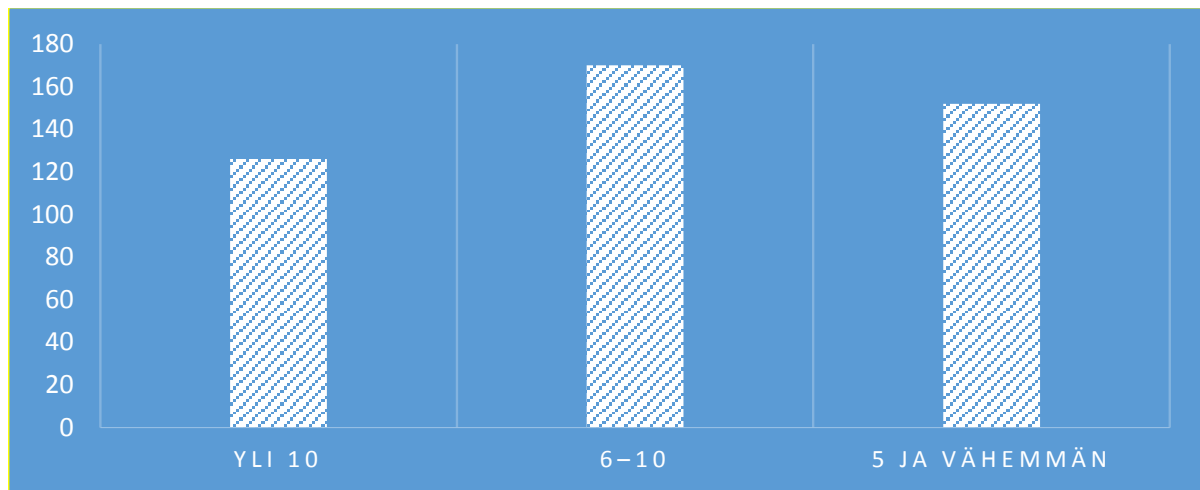
Toimenpidetyyppi	Esteiden määrä
Terveys- ja kasvinsuojelutoimet	99
Kaupan tekniset esteet	79
Tullit ja vastaavat sekä määrälliset rajoitukset	79
Hallinnolliset menettelyt	37
Muut toimenpiteet*	37
Palvelut ja investoinnit	36
Teollis- ja tekijänoikeudet	36
Julkiset hankinnat	29
Vientiverot ja -rajoitukset	16
Yhteensä	448

* Muita toimenpiteitä ovat esimerkiksi kaupan suojatoimiin ja tukiin liittyvät esteet sekä kilpailuun vaikuttavat toimenpiteet.

Vientiä unionin ulkopuolelle harjoittavia EU:n yrityksiä haittaavien kaupan ja investointien esteiden **määrä** on näin ollen pysynyt vakaana vuodesta 2021, jolloin esteitä oli 455.

Tarkasteltaessa vuoden 2022 loppuun mennessä rekisteröityjen kaupan esteiden **rekisteröintiajankohtaa** voidaan todeta, että 34 prosenttia esteistä oli rekisteröity viiden viime vuoden aikana (kuten käy ilmi kaaviosta 5), 38 prosenttia on rekisteröity 6–10 vuotta aiemmin ja 27 prosenttia kaikista esteistä oli rekisteröity yli kymmenen vuotta aiemmin.

Kaavio 5: Esteiden lukumäärä rekisteröintiajankohdan mukaan

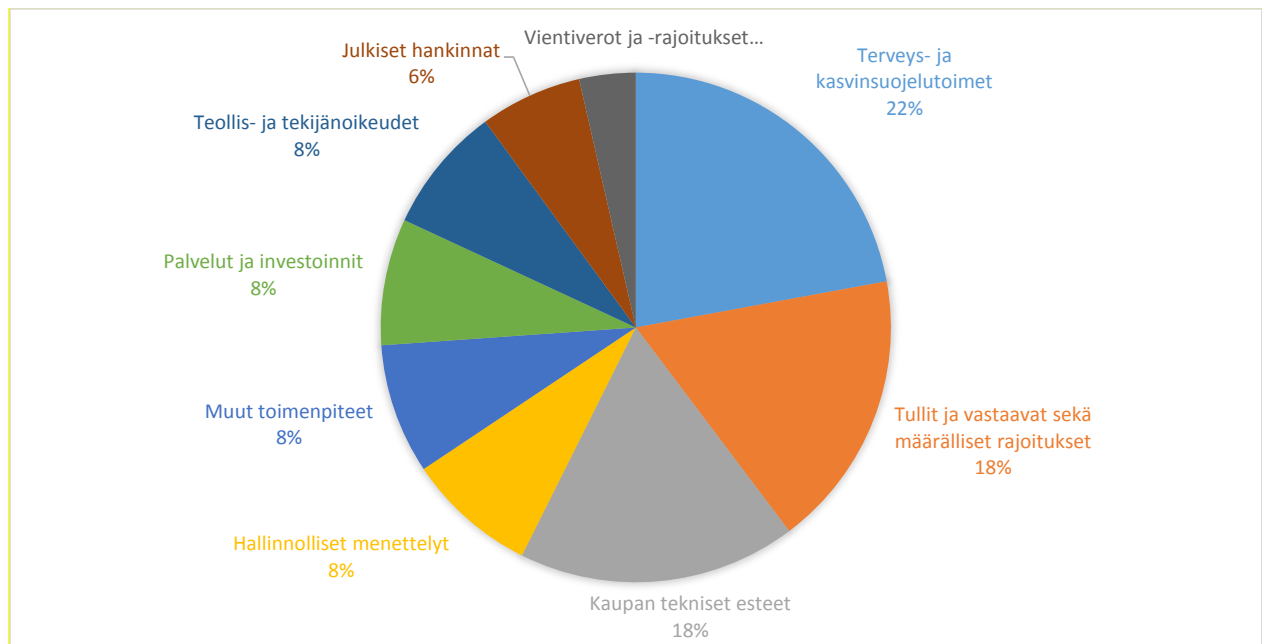
Esteet Kiinan, Venäjän, Intian ja Yhdysvaltojen (eli suurimpien muiden kuin etuuskohtelukaupan piiriin kuuluvien kumppaneiden) kanssa käytävässä kaupassa ovat olleet käytössä keskimäärin kymmenen vuotta: näitä maita koskevista yhteensä 117 esteestä 103 on rekisteröity ennen vuotta 2019. Muissa maissa rekisteröidyt esteet ovat olleet käytössä keskimäärin noin 8,7 vuotta.

Joissakin näistä tapauksista yritykset ovat löytäneet vaihtoehtoisia reittejä esteiden kiertämiseksi tai päättäneet keskittyä muihin markkinoihin. Access2Markets-portaalin tiedot näiden esteiden olemassaolosta ovat kuitenkin edelleen hyödyllisiä yrityksille, kun ne harjoittavat liiketoimintaa kyseisissä maissa. Komissio tarkastelee vaiheittain uudelleen vanhempia esteitä maa- ja toimialakohtaisesti yhteistyössä jäsenvaltioiden ja asianomaisten sidosryhmien kanssa. Jäljempänä C kohdassa on joitakin tuoreita esimerkkejä siitä, miten komissio onnistui yhdessä jäsenvaltioiden ja yritysten kanssa poistamaan esteitä, jotka olivat vaikuttaneet EU:n vientiin yli kymmenen vuoden ajan.

Tarkasteltaessa vuoden 2022 **estetyyppejä** voidaan todeta, että *terveys- ja kasvinsuojelutoimet* olivat edelleen suurin kaupan esteiden luokka (99 estettä), kuten jäljempänä olevasta kaaviosta 6 käy ilmi. Näiden toimien osuus kaikista kirjatuista esteistä oli lähes neljännes. Seuraavaksi suurimmat luokat olivat kaupan teknisiä esteitä koskevat toimenpiteet (79 estettä) sekä tullit ja määrälliset rajoitukset (79 estettä). Nämä kolme kaupan esteiden luokkaa muodostivat yhdessä lähes 60 prosenttia kaikista aktiivisista esteistä, mikä vastaa vuosina 2020–2021 havaittua suuntausta.

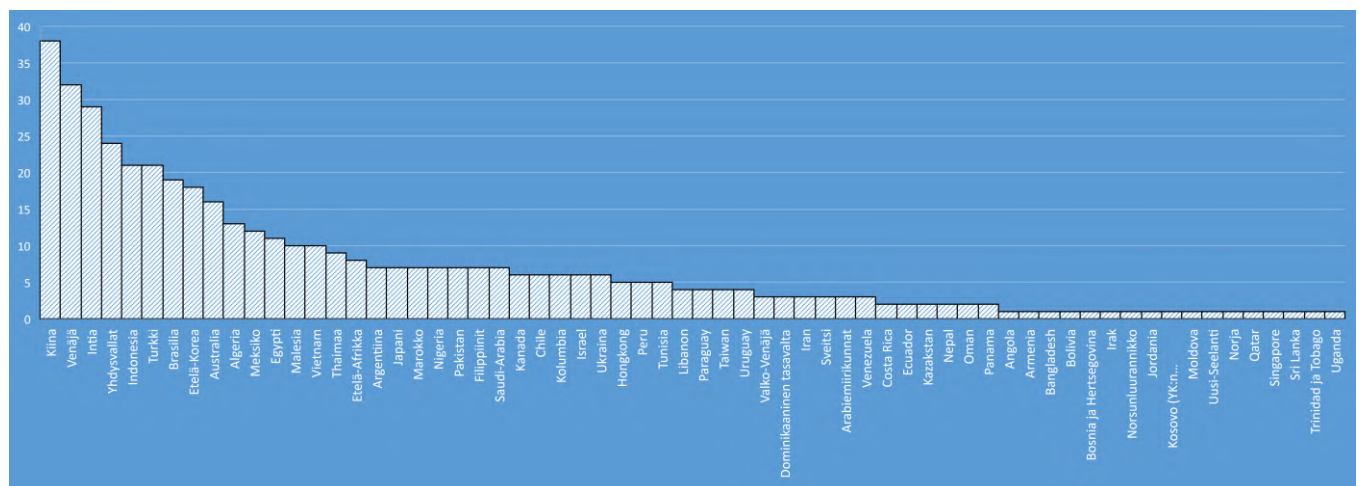
Palvelujen alalla rekisteröitiin 36 estettä, jotka koskivat 20:tä eri kolmatta maata. Esteillä oli palvelusektorilla suurin vaikutus kuljetusalaan, jolla rekisteröitiin 10 estettä, ja seuraavaksi suurin vaikutus rahoituspalveluihin, energiaan, postipalveluihin, liiketoimintaan, rakentamiseen, virkistystoimintaan, jakeluun ja muihin palveluihin.

Kaavio 6: Estetyypit vuonna 2022

Kaaviosta 7 käy ilmi, missä kauppakumppanimaissa oli eniten rekisteröityjä esteitä vuonna 2022: suurimpana oli edelleen **Kiina** (38 estettä), ja seuraavina tulivat **Venäjä** (32), **Intia** (29), **Yhdysvallat** (24) ja **Indonesia** (21).

Kaavio 7: Esteiden määrä kauppakumppaneittain vuonna 2022

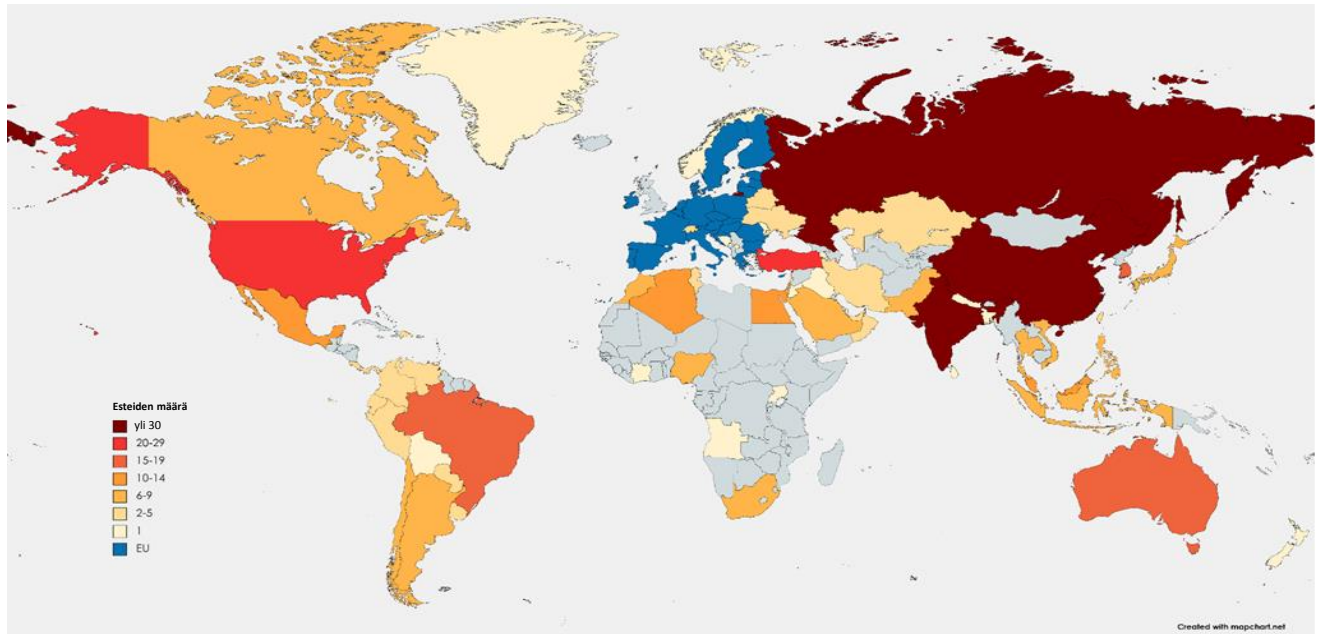
Tämä vastaa vuoden 2021 tilannetta lukuun ottamatta sitä, että Intia ja Yhdysvallat ovat vaihtaneet paikkaa.

Kiinan osalta poistettiin yksi kaupan este.

Jäljempänä olevassa kaaviossa 8 havainnollistetaan esteiden maantieteellistä jakaumaa vuoden 2022 lopussa. Edellä mainittujen maiden lisäksi muut kolmannet maat, joilla oli vähintään kymmenen estettä vuonna 2022, olivat Brasilia (19), Etelä-Korea (18), Australia (16), Algeria (13), Meksiko (12), Egypti (11), Malesia (10) ja Vietnam (10). Tämä vastaa

vuoden 2021 tilannetta lukuun ottamatta sitä, että Australialla ja Algerialla on kummallakin yksi uusi este.

Kaavio 8: Esteiden maantieteellinen jakauma kauppakumppaneittain (vuoden 2022 lopussa)

B. Kaupan ja investointien esteiden kehitys vuonna 2022

Estetyypeistä uusia esteitä oli eniten **terveys- ja kasvinsuojelutoimien** sekä **tullien ja vastaavien sekä määrällisten rajoitusten** luokissa (kolme uutta rekisteröityä estettä kummassakin). Seuraavaksi eniten uusia esteitä oli **kaupan teknisten esteiden ja teollis- ja tekijänoikeustoimenpiteiden** luokissa. Vuonna 2022 uusien terveys- ja kasvinsuojelutoimiin liittyvien esteiden määrä pysyi suhteellisen alhaisella tasolla (3 uutta estettä) samoin kuin vuonna 2021 (2 uutta estettä)⁶⁵ verrattuna vuonna 2020 rekisteröityihin uusiin terveys- ja kasvinsuojelutoimiin liittyviin esteisiin (13 uutta estettä).

Määrällisesti uusia esteitä rekisteröitiin vuonna 2022 kymmenen, mikä oli kuusi vähemmän kuin vuonna 2021. Näin ollen laskusuuntaus jatkui, vaikkakaan ei niin jyrkkänä kuin vuosina 2020–2021 (41:stä 16:een). Uusien esteiden väheneminen alkoi vuonna 2021, osittain covid-19-pandemian seurausten vuoksi. Uusien esteiden rekisteröimisen väheneminen voi myös liittyä tarkempaan valvontaan, joka aloitettiin sen jälkeen, kun keskitetty asiointipiste otettiin käyttöön vuonna 2020, ja jota toteutetaan *ennen* esteiden rekisteröintiä (ks. jäljempänä oleva IV.2 jakso).

⁶⁵ Vuonna 2021 tapahtunut lasku johtui osittain siitä, ettei silloin ollut merkittävien tuhoojien, kuten afrikkalaisen sikaruton, esiintymiä, ja yleisemmin siitä, että yritykset kamppailivat covid-19-pandemian seurausten kanssa.

Seuraavassa taulukossa verrataan vuoden 2022 tilannetta vuoteen 2021.

Toimenpidetyyppi	Uudet esteet ⁶⁶ 2022		Uudet esteet vuonna 2021
Terveys- ja kasvinsuojelutoimet	3		2
Kaupan tekniset esteet	2		6
Tullit ja vastaavat sekä määrälliset rajoitukset	3		2
Hallinnolliset menettelyt	0		1
Palvelut ja investoinnit	0		1
Muut toimenpiteet ⁶⁷	0		2
Teollis- ja tekijänoikeudet	2		0
Julkiset hankinnat	0		2
Vientiverot ja -rajoitukset	0		0
Kaikki yhteensä	10		16

Uusien esteiden vaikutuksen kohteena olevien pääasiallisten toimialojen osalta vuoden 2022 tilanne vastaa vuoden 2021 tilannetta: maatalous ja kalastus oli jälleen suurin luokka viidellä uudella esteellä.

Toimialan tyyppi	Uusien esteiden määrä
Maatalous ja kalastus	5
Horisontaaliset	3
Viinit ja väkevät alkoholijuomat	1
Muut alat	1
Yhteensä	10

Maantieteellisesti uudet esteet jakautuivat siten, että eniten uusia esteitä oli eteläisessä naapurustossa (4) ja seuraavaksi eniten Latinalaisessa Amerikassa (2), Etelä- ja Kaakkois-Aasiassa (3) ja Pohjois-Amerikassa (1).

C. Vuonna 2022 poistettut esteet

Vuonna 2022 poistettiin **31** estettä **19 kumppanimaassa** (kahdeksan estettä vähemmän kuin vuonna 2021). Tämä toteutettiin hyödyntämällä eri strategioita ja välineitä, muun muassa

⁶⁶Uusilla esteillä tarkoitetaan Access2Market-portaalissa vuonna 2022 rekisteröityjä esteitä.

⁶⁷ Muita toimenpiteitä ovat esimerkiksi kaupan suojatoimiin ja tukiin liittyvät esteet, kilpailuun vaikuttavat toimenpiteet ja muut toimenpiteet, joita ei voida luokitella edellä mainittuihin luokkiin.

diplomaattista toimintaa ja **kahdenvälisen kauppasopimusten ja WTO:n** mukaista institutionaalista kehystä.

Toimenpidetyyppi	Poistettut esteet vuonna 2022	Poistettut esteet vuonna 2021
Terveys- ja kasvinsuojelutoimet	14	15
Kaupan tekniset esteet	4	6
Tullit ja vastaavat sekä määrälliset rajoitukset	4	6
Hallinnolliset menettelyt	1	3
Palvelut ja investoinnit	3	2
Muut toimenpiteet*	3	1
Teollis- ja tekijänoikeudet	0	3
Julkiset hankinnat	1	1
Vientiverot ja -rajoitukset	1	2
Yhteensä	31	39

Vuonna 2022 terveys- ja kasvinsuojelutoimien esteet olivat jälleen suurin luokka. Poistettuja esteitä oli 14.

Näiden esteiden poistamisella oli suora myönteinen vaikutus myös EU:n viejiin monilla aloilla, erityisesti **elintarvikealalla**.

- Esimerkiksi Yhdysvaltojen markkinat olivat olleet 24 vuotta suljettuina EU:n lampaan- ja vuohenlihan tuonnilta, mutta nyt **Yhdysvallat** lopulta muutti lampaasta ja vuohesta saatavien tuotteiden tuontiehdot kansainvälisten normien mukaisiksi. Tämän ansiosta EU:n vienti voitiin vähitellen käynnistää uudelleen.
- **Costa Rica** poisti helmikuussa 2023 EU:n juomiin (erityisesti olueen) sovelletun 10 prosentin veron EU:n ja Keski-Amerikan assosiaatiosopimuksen nojalla perustetuissa institutionaalisissa elimissä käydyntä jatkuvan kahdenvälisen keskustelun tuloksena. EU:n Costa Ricaan suuntautuvan oluen viennin arvo oli 7 miljoonaa euroa vuonna 2020, jolloin 10 prosenttia tarkoittaa 0,7:ää miljoonaa euroa.⁶⁸

Toiseksi yleisimmät vuonna 2022 poistettut kaupan esteet liittyivät **kaupan teknisiin esteisiin** sekä **tulleihin ja vastaaviin sekä määrällisiin rajoituksiin**.

- **Kaupan teknisiä esteitä koskevassa luokassa** poistettujen esteiden joukossa oli pitkäaikainen este, joka liittyi **Hongkongin** vuodesta 2015 alkaen julkisen liikenteen minibusseihin soveltamiin teknisiin eritelmiin, jotka tosiasiallisesti estivät Euro VI -luokan minibussien viennin EU:sta. Tiiviin kahdenvälisen yhteydenpidon (myös EU:n ja Hongkongin rakenteellisen vuoropuhelun kokouksissa) seurauksena

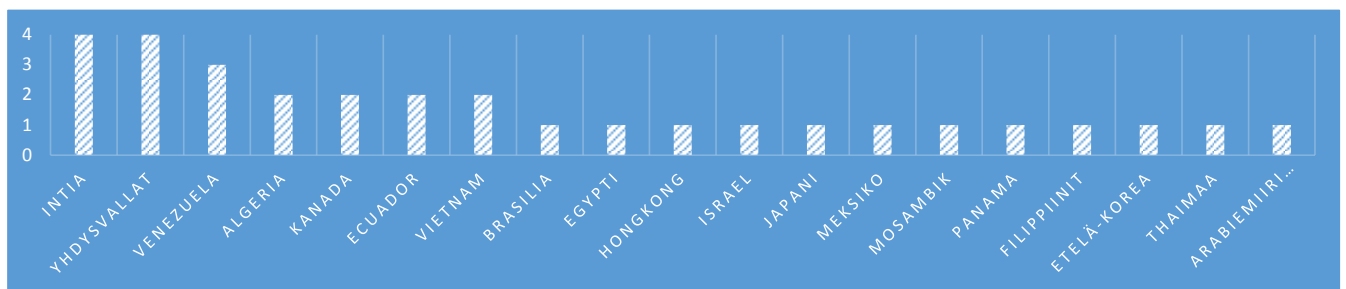
⁶⁸ Lähde: Euroopan komissio, maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosasto.

Hongkong muutti tieliikennelakia syyskuussa 2022, mikä avasi EU:n valmistajille noin 200 miljoonan euron arvoiset markkinat.

- **Tullien ja vastaavien esteiden** luokkaan sisältyivät EU:n viinien ja väkevien alkoholijuomien alan *Mosambikissa* kohtaamat syrjivät käytännöt. Mosambik otti vuonna 2022 käyttöön pakollisen tarkastusmerkintäjärjestelyn, jossa tuotujen alkoholituotteiden on maksettava merkinnästä enemmän kuin kotimaisten tuotteiden. Komission (koordinoidusti jäsenvaltioiden ja liike-elämän kanssa) toteuttaman tiiviin vaikuttamistoiminnan seurauksena kotimaisten ja tuotujen tuotteiden merkintöjen hinnat määritettiin toukokuussa 2022 samalle tasolle.

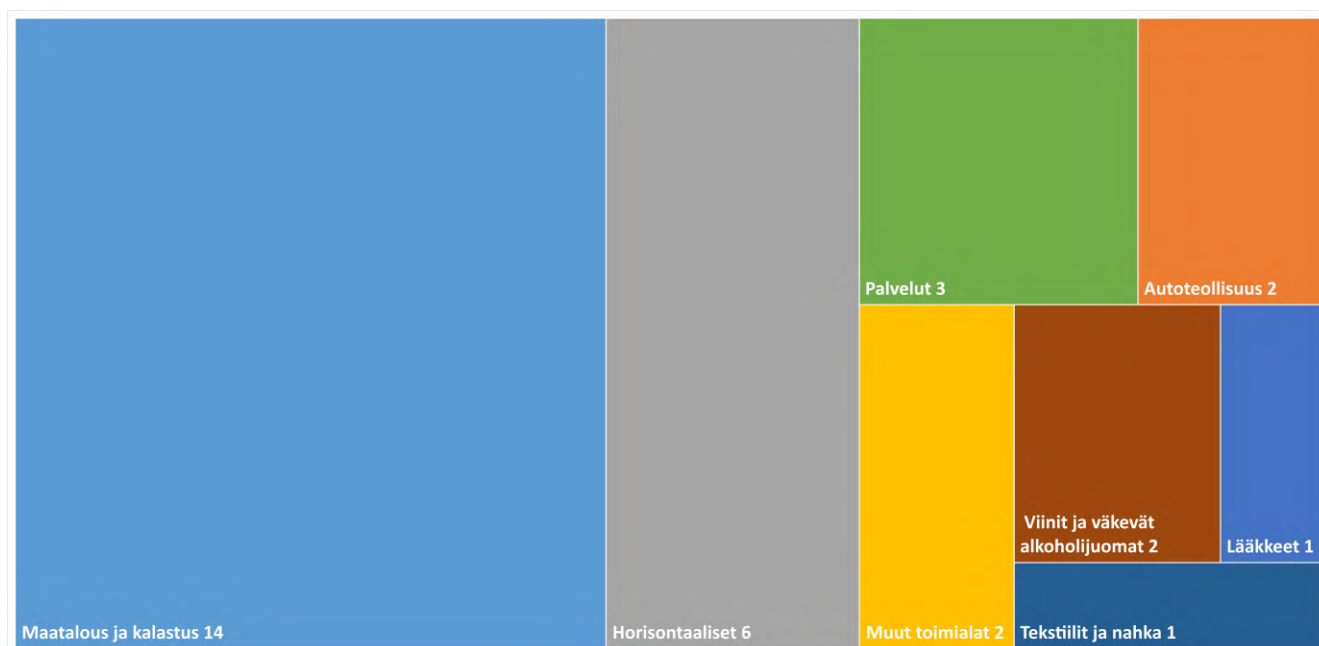
Maantieteellisen jakauman (eli poistettujen esteiden määrä kauppakumppania kohden) suhteen jäljempänä olevasta kaaviosta 9 käy ilmi, että esteitä onnistuttiin poistamaan kokonaan tai osittain 19:ssä EU:n kauppakumppanimaassa. Vuonna 2021 kolme maata, joissa poistettiin eniten esteitä, olivat Etelä-Korea, Egypti ja Kanada (kauppasopimuskumppaneita), kun taas vuonna 2022 luettelon kärjessä olivat Intia, Yhdysvallat ja Venezuela (maita, joiden kanssa EU ei ole tehnyt etuuskohtelukauppaa koskevaa sopimusta).

Kaavio 9: Poistettujen esteiden määrä kauppakumppaneittain (2022)

Jäljempänä olevassa kaaviossa 10 esitetään useita eri aloja, jotka hyötyvät toimista, joilla pyritään vahvistamaan EU:n yritysten markkinoillepääsyä kolmansissa maissa. Toimiala, jolla poistettiin eniten kaupan esteitä, oli **maatalous ja kalastus**. Sen osuus kaikista poistetuista esteistä oli 45 prosenttia. Kuusi poistetuista esteistä kuului horisontaalisten esteiden luokkaan (eli ne koskivat tuotteita, jotka liittyivät useampaan kuin yhteen toimialaan, minkä vuoksi niitä ei voitu laskea minkään yksittäisen toimialan luokkaan), kun taas kolme koski **palvelusektoria**. Tämä jako vastaa suurelta osin vuoden 2021 tilannetta.

Kaavio 10: Poistettujen esteiden määrä aloittain (2022)

Markkinoillepääsyä koskeva kumppanuus ja sen vaikutus vuonna 2022

Komissio tekee esteiden poistamisessa tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden ja EU:n sidosryhmien kanssa. Tätä työtä tehdään **markkinoillepääsyä koskevan kumppanuuden** puitteissa. Se on edelleen keskeinen osa esteiden torjumista koskevaa strategiaa. Kumppanuus kokoaa komission, jäsenvaltiot ja EU:n elinkeinoelämän järjestöt säännöllisesti yhteen eri kokoonpanoissa. Kauppariittinen komitea tarkastelee säännöllisesti täytäntöönpanoon ja noudattamisen valvontaan liittyviä kysymyksiä, myös esteitä, jotta toimille saadaan tarvittavaa pontta ja suunta sekä komission ja jäsenvaltioiden välinen yhteisymmärrys painopisteistä ja siitä, mitä on tehtävä ja mihin toimiin olisi keskityttävä.⁶⁹

Kumppanuuden viiden viime vuoden aikana tekemä työ auttoi jälleen **vapauttamaan EU:n vientiä** merkittävällä tavalla. Kaiken kaikkiaan kauppapolitiikan pääosaston tekemä ekonometrinen analyysi osoitti, että koska vuosina 2017–2021 onnistuttiin poistamaan useita esteitä, EU:n vienti vuonna 2022 oli 7 miljardia euroa suurempi kuin siinä tapauksessa, että esteet olisivat vielä olleet olemassa.

⁶⁹ Ks. myös komission epävirallinen asiakirja EU:n kauppapolitiikan täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta: <https://circabc.europa.eu/ui/group/7fc51410-46a1-4871-8979-20cce8df0896/library/7103f3c9-2dc5-4bc5-be52-210c133802ca/details?download=true>

IV.2 Keskitetty asiointipiste

Perustelut ja prosessi

Kauppapolitiikan pääosasto avasi 16. marraskuuta 2020 **keskitetyn asiointipisteen** kahta tarkoitusta varten. Ensimmäisenä tavoitteena oli helpottaa EU:n sidosryhmien mahdollisuuksia ilmoittaa komissiolle uusista mahdollisista kaupan esteistä tai kestävyysritoumusten rikkomisesta. Keskitetyn asiointipisteen myötä sidosryhmät voivat nyt ilmoittaa tällaisista ongelmista komissiolle **yhdessä yhteyspisteessä** ja saada ohjeita siitä, mitä tietoja valituksen tekijöiltä tarvitaan sen selvittämiseksi, onko kyseessä este, ja jatkotoimia koskevan päätöksen tekemiseksi. Toisena tavoitteena oli tehostaa uusien ongelmien arviointia ja jatkomenettelyjä. Keskitetty asiointipiste koordinoi kauppasopimusten valvojan ohjaamana valitusten arviointia ja perustaa tapauksia tutkivia komission työryhmiä, joissa on asiaan liittyviä asiantuntijoita.

Prosessia havainnollistaa äskettäinen esimerkki Egyptin soveltamista tuontirajoituksista tehdystä valituksesta.

Keskitettyyn asiointipisteeseen tehty valitus Egyptistä – remburssi

Keskitetty asiointipiste vastaanotti maaliskuussa 2022 valituksen remburssin pakollisesta käytöstä useiden eri tavaroiden Egyptiin suuntautuvan tuonnin ennakkomaksuehtona. Tämän toimenpiteen ansiosta Egyptin keskuspankki pystyi hallitsemaan tuontiin saatavilla olevaa ulkomaanvaluutan tarjontaa viivästyttämällä remburssien avaamista. Tämän vuoksi useat talouden toimijat eri EU:n toimialoilla kokivat merkittäviä viipeitä remburssiensa avaamisessa. Uusi toimenpide lisäsi hallinnollista rasitetta ja kustannuksia, viivästytti tuontiprosessia ja tosiasiallisesti rajoitti tuontimääriä, koska tuojien saataville asetettiin vain rajoitettu määrä ulkomaanvaluutaa.

Valituksen saatuaan keskitetty asiointipiste perusti tapausta tutkivan asiantuntijaryhmän, joka oli myös yhteydessä Kairossa toimivaan EU:n edustustoon, arvioimaan valituksen yksityiskohtaisesti. Arvioinnissa todettiin, ettei toimenpide ollut GATT 1994 -sopimuksen ja EU:n ja Egyptin välisen assosiaatiosopimuksen mukainen, joten este rekisteröitiin Access2Markets-tietokantaan. Tämän jälkeen komissio oli suoraan yhteydessä Egyptin hallitukseen eri tasoilla (esimerkiksi WTO:n foorumeilla ja assosiaatiosopimuksen mukaisessa kahdenvälisessä yhteydenpidossa) varmistaakseen esteen nopean poistamisen. Toimien seurauksena Egypti poisti tammikuussa 2023 pakollisen vaatimuksen remburssin käytöstä maahan suuntautuvan tuonnin ennakkomaksuehtona. EU seuraa parhaillaan, sovelletaanko remburssivaatimuksen poistamista täysimääräisesti käytännössä.

Keskitetyn asiointipisteen työn helpottamiseksi verkossa on **kaksi valituslomaketta**: toinen markkinoille pääsyä ja toinen kauppaa ja kestävä kehitystä ja yleistä tullietuusjärjestelmää koskevia asioita varten. Molemmat ovat saatavilla Access2Markets-portaalissa⁷⁰. Näiden lomakkeiden tarkoituksena on antaa kauppapolitiikan pääosastolle riittävästi tietoa, jotta se voi tehdä ensimmäisen arvioinnin käsiteltävänä olevasta asiasta ja harkita jatkotoimia. Mahdolliset valituksen tekijät saattavat olla epävarmoja siitä, mitä tietoja vaaditaan, millainen prosessi on tai voivatko he tehdä valituksen toimittamatta kattavia tietoja. Kauppapolitiikan

⁷⁰ https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/contact-form?type=COMPL_MA

pääosaston verkkosivustolla olevissa keskitettyä asiointipistettä koskevissa toimintaohjeissa⁷¹ annetaan sidosryhmille ohjeita valituksen tekemisestä. Lisäksi komissio / kauppapolitiikan pääosasto järjestää valituksen toimittamista edeltäviä kokouksia mahdollisten valituksen tekijöiden kanssa ja on tarvittaessa niihin yhteydessä valituksen tekemisen jälkeen. Kun saatavilla on riittävästi tietoa, tapausta tutkivan työryhmän jäsenet arvioivat valituksen ja ehdottavat asianmukaisia jatkotoimia asian ratkaisemiseksi. Komissio voi myös toteuttaa toimia omasta aloitteestaan tilanteissa, joissa tietystä esteestä ei ole tehty virallisia valituksia.

Keskitetty asiointipiste lukuina

Vuosi 2022 oli keskitetyn asiointipisteen **toinen kokonainen toimintavuosi**. Sen aikana

- siihen otettiin yhteyttä 71 kertaa, pääasiassa mahdollisista markkinoillepääsyn esteistä (66) mutta myös kolmansien maiden mahdollisesta kestävyysitumusten rikkomisesta (5)
- se vastaanotti yhteensä 48 ulkoista valitusta EU:n sidosryhmiltä Access2Markets-portaalin kautta (kaksi kaupasta ja kestävästä kehityksestä ja loput markkinoille pääsyyn liittyvistä asioista) ja käynnisti kuusi valitusta viran puolesta (markkinoille pääsyyn liittyvistä asioista)
- se on ollut mukana eräiden kestävyteen liittyvien ennakkoilmoitusten käsittelyssä, ja niistä kolme johti viralliseen valitukseen vuonna 2022.

Kaikkiaan 48 ulkoisesta valituksesta valtaosa (42) oli toimialan tekemiä: EU:n yritykset tekivät 23 valitusta, eurooppalaiset toimialajärjestöt 16 valitusta ja kansalliset toimialajärjestöt 3 valitusta. Loput kuusi olivat jäsenvaltioiden tekemiä.

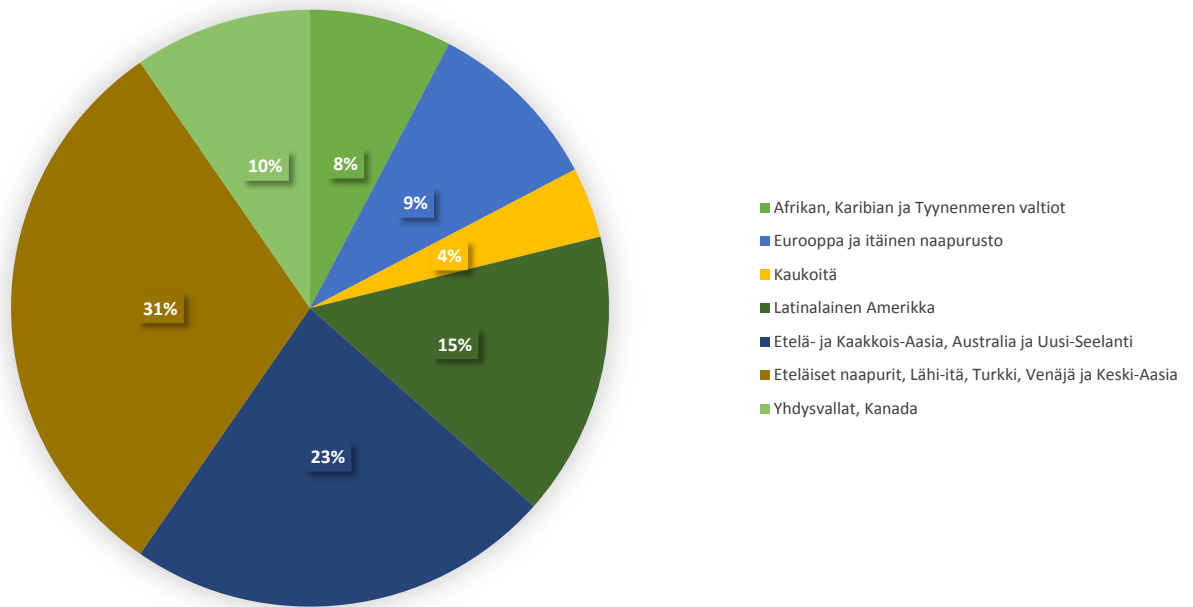
Lisäksi komissio teki omasta aloitteestaan kuusi valitusta havaituista kaupan esteistä.

Vastaanotettujen yhteydenottojen määrä kasvoi viidellä **ja valitusten määrä** 15:llä vuoteen 2021 verrattuna. Valitusten **alkuperän** osalta tilanne vuonna 2022 on pysynyt pitkälti samana kuin vuonna 2021: eniten valituksia tekivät edelleen EU:n liike-elämän sidosryhmät, mutta samaan aikaan **jäsenvaltioiden tekemien valitusten määrä kaksinkertaistui**, tosin alhaiselta tasolta (kolmesta vuonna 2021 kuuteen vuonna 2022).

Kuten jäljempänä olevasta kaaviosta 11 käy ilmi, keskitetyn asiointipisteen saamat valitukset koskivat asianomaisten **kolmansien maiden** osalta esteitä 22 kumppanimaassa kaikilla maantieteellisillä alueilla.

⁷¹ https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/form-assets/operational_guidelines.pdf

Kaavio 11: Keskitetyn asiointipisteen vuonna 2022 vastaanottamat valitukset alueittain

Vuonna 2021 havaitun suuntauksen mukaisesti myös vuonna 2022 suurin määrä valituksia koski eteläisen ja itäisen naapuruston kauppakumppaneita (12). Yhdessä Turkin (3) kanssa niiden osuus kaikista valituksista oli 33 prosenttia (hieman pienempi kuin vuonna 2021, jolloin se oli 37 %). Seuraavaksi eniten tehtiin Etelä- ja Kaakkois-Aasiaa (mukaan lukien Australia ja Intia) koskevia valituksia, joita tehtiin kolme, ja Latinalaista Amerikkaa koskevia valituksia, joita tehtiin kaksi. Keskitettyyn asiointipisteeseen tehtiin vain yksi Pohjois-Amerikkaa koskeva valitus.

V. Kauppasitoumusten kahden- ja monenvälinen täytäntöönpano: riitojenratkaisu⁷²

Komission täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa koskevan lähestymistavan ydin on työ täytäntöönpanon varmistamiseksi, mahdollisten esteiden ehkäisemiseksi ja todellisten esteiden poistamiseksi ennen niiden vakiintumista. Jotta tämä alkuvaiheessa tehtävä työ olisi mahdollisimman tehokasta, komissio on tarvittaessa valmis panemaan vireille oikeusriitoja.

V.1 Riitojenratkaisun käyttö

A. WTO:n riitojenratkaisumenettely

⁷² Yksityiskohtainen tiivistelmä erityisesti WTO:n tapauksista, joissa EU on valituksen tekijä tai vastaaja, ja tapauksista, jotka kuuluvat EU:n kahdenvälisen sopimusten piiriin, esitetään kauppapolitiikan pääosaston verkkosivustolla julkaistavan, EU:n meneillään olevia riitojenratkaisutapauksia koskevan yleiskatsauksen (*Overview of the EU's active dispute settlement cases*) viimeksi päivitettyssä versiossa (<https://ec.europa.eu/trade/policy/accessing-markets/dispute-settlement/>).

Vaikka WTO:n pysyvän valituselimen toiminta on edelleen pysähdyksissä, EU:n toiminta riitojen ratkaisemiseksi WTO:ssa jatkuu...

WTO:n pysyvän valituselimen toiminta on ollut pysähdyksissä vuodesta 2019 saakka. EU on siitä huolimatta onnistunut kertomuksen kattamalla kaudella viemään yhä useampia WTO:n riita-asioita eteenpäin käyttämällä **välímiesmenettelyä koskevaa väliaikaisjärjestelyä**⁷³ ja siihen perustuvia **tapauskohtaisia väliaikaisjärjestelyjä**⁷⁴. Huhtikuun 2023 lopussa välímiesmenettelyä koskevan väliaikaisjärjestelyn 26 osallistujaa kattoivat 53 WTO:n jäsentä 164 jäsenestä. Uusin osallistuja on Japani, joka liittyi maaliskuussa 2023. Ensimmäinen välímiesmenettelyä koskevan väliaikaisjärjestelyn tuomio annettiin joulukuussa 2022 asiassa DS591 (*Kolumbia – pakastetut ranskanperunat*).

Huhtikuun 2023 puolivälissä EU oli käynnistänyt 110 niistä 616 riita-asiasta, jotka on saatettu WTO:n käsiteltäväksi vuoden 1995 jälkeen. EU oli **kantajana** kertomuksen kattamalla kaudella muun muassa seuraavissa **WTO:n riita-asioissa**⁷⁵:

- Yhdysvallat – kypsät oliivit (DS577). Tämä kiista koskee Espanjasta peräisin olevien kypsien oliivien tuontiin sovellettavia tasoitustulleja, jotka otettiin käyttöön Yhdysvaltojen edellisen hallinnon aikana vuonna 2018. Niitä pidettiin laittomina, ja päätöksestä tuli sitova joulukuussa 2021. EU katsoo, että Yhdysvallat ei noudattanut paneelin ratkaisuja, erityisesti välillistä tukea koskevaa ratkaisua, yhteisesti sovittuun määräaikaan 14. tammikuuta 2023 mennessä. Koska yhteisesti sovittuun ratkaisuun pääsemisessä ei edistytty, EU pyysi 28. huhtikuuta 2023 neuvotteluja Yhdysvaltojen kanssa riitojen ratkaisemista koskevan sopimuksen 21 artiklan 5 kohdan mukaisen päätösten noudattamista koskevan menettelyn yhteydessä. Asia ei ratkennut neuvotteluissa, joten EU pyysi 14. heinäkuuta 2023, että riitojenratkaisuelin perustaa noudattamista käsittelevän paneelin, joka antaa päätöksen siitä, onko Yhdysvallat pannut täytäntöön joulukuun 2021 päätöksessä vahvistetun välillistä tukea koskevan ratkaisun.
- Turkki – farmaseuttiset tuotteet (DS583). Tämä kiista koskee tiettyjä EU:n riitauttamia Turkin toimenpiteitä, jotka vaikuttavat farmaseuttisten tuotteiden tuontiin. Kaikki vaatimukset ratkaistiin EU:n hyväksi 28. huhtikuuta 2022 annetussa paneeliraportissa. Turkki valitti päätöksestä 25. huhtikuuta 2022. Riitojen ratkaisemista koskevan

⁷³ Tällä WTO:lle huhtikuussa 2020 ilmoitetulla järjestelyllä varmistetaan, että siihen osallistuvat WTO:n jäsenet hyötyvät edelleen WTO:n sääntöjen mukaisista sitovista, kaksipuolisista ja riippumattomista ratkaisusta kaikissa niiden välisissä riita-asioissa, vaikka pysyvän valituselimen toiminta on pysähdyksissä. Kaikki WTO:n jäsenet voivat liittyä välímiesmenettelyä koskevaan väliaikaisjärjestelyyn niin kauan kuin pysyvä valituselin ei kykene toimimaan täysimääräisesti.

⁷⁴ Jos WTO:n jäsen, jonka kanssa EU:lla on käynnissä WTO:n riita-asia, päättää olla osallistumatta välímiesmenettelyä koskevaan väliaikaisjärjestelyyn (kuten esimerkiksi Turkki WTO:n riita-asioissa DS583 ja DS595, joita käsitellään jäljempänä).

⁷⁵ Yksityiskohtainen tiivistelmä erityisesti WTO:n tapauksista, joissa EU on valituksen tekijä tai vastaaja, ja tapauksista, jotka kuuluvat EU:n kahdenvälisten sopimusten piiriin, esitetään kauppapolitiikan pääosaston verkkosivustolla julkaistavan, EU:n meneillään olevia riitojenratkaisutapauksia koskevan yleiskatsauksen (*Overview of the EU's active dispute settlement cases*) viimeksi päivitetystä versiossa: [Circabc \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/circabc/europa.eu)

sopimuksen 25 artiklan mukaiset muutoksenhakua koskevat välimiesmenettelyt perustuivat EU:n ja Turkin väliseen tapauskohtaiseen väliaikaisjärjestelyyn. Välimiehet vahvistivat heinäkuussa 2022 laajalti paneelin päätöksen ja erityisesti sen, että Turkin on poistettava syrjivät käytäntönsä (kotimaisuusvaatimuksiin ja etusijalle asettamiseen liittyvät toimenpiteet) lääkealalla. Turkin kanssa sovittu kohtuullinen määräaika umpeutui 25. huhtikuuta 2023. EU seuraa nyt Turkin toimia päätöksen noudattamisen varmistamiseksi.

- Kolumbia – pakastetut ranskanperunat (DS591). Tämä kiista koski Kolumbian marraskuussa 2018 määäämiä lopullisia polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä, joita sovellettiin Belgiasta, Saksasta ja Alankomaista tuotuihin pakastettuihin ranskanperunoihin. WTO:n paneelin raportti oli EU:n kannalta myönteinen, minkä seurauksena Kolumbia haki siihen muutosta välimiesmenettelyä koskevassa väliaikaisjärjestelyssä. Sitovassa ja lopullisessa 13. joulukuuta 2022 annetussa välimiestuomiossa asetettiin EU:n kannalle. Osapuolet sopivat 14. maaliskuuta 2023 kohtuullisesta määräajasta, jonka kuluessa Kolumbian on pantava täytäntöön välimiestuomion suositukset ja joka päättyi 5. marraskuuta 2023.
- Egypti – tuontirekisteröinti (DS609). Tämä kiista koskee rekisteröintivaatimuksia, jotka Egypti on asettanut 29 tavaraluokalle, mukaan lukien maataloustuotteet ja elintarvikkeet, kosmetiikka, lelut, tekstiilit, vaatteet, kodinkoneet, huonekalut ja keraamiset laatat. Nämä vaatimukset vaikuttavat olevan ristiriidassa WTO:n tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT 1994 -sopimus), maataloussopimuksen sekä tuontilisensioinnin menettelytapoja koskevan sopimuksen mukaisten Egyptin sitoumusten kanssa. EU pyysi 26. tammikuuta 2022 WTO-neuvotteluja, joiden seurauksena Egypti sitoutui ottamaan käyttöön ja soveltamaan merkittäviä rekisteröintiprosessia koskevia parannuksia. EU seuraa parhaillaan mukautetun rekisteröintijärjestelmän toimintaa tarkistaakseen, mahdollistaako se Egyptiin suuntautuvien kauppavirtojen jatkumisen, ja muodostaa tarvittavia yhteyksiä Egyptiin.
- Kiina – tavarat ja palvelut (DS610). Tämä kiista koskee syrjiviä kauppakäytäntöjä, joita Kiina on soveltanut Liettuaa vastaan joulukuusta 2021 lähtien. Kiinan tulliviranomaiset ovat esimerkiksi kieltäytyneet vastaanottamasta Liettuasta tulevaa vientiä, liettualaisia tuotantopanoksia käyttävien monikansallisten yritysten tuontiin on sovellettu rajoituksia ja Kiinan vienti Liettuaan on vähentynyt. EU katsoo, että nämä toimenpiteet ovat WTO:n sääntöjen mukaan syrjiviä ja laittomia. Kiina on myös kieltänyt kokonaan Liettuasta lähetetyn alkoholin, naudanlihan, maitotuotteiden, tukkien ja turpeen tuonnin osana samaa toimenpiteiden joukkoa – väitetysti kasvinterveyteen liittyvistä syistä. Toimenpiteet vaikuttavat EU:n sisäiseen kauppaan ja EU:n sisäisiin toimitusketjuihin sekä sisämarkkinoiden toimintaan muun muassa aiheuttamalla markkinamuutoksia. EU on toistuvasti ollut yhteydessä Kiinaan saadakseen sen poistamaan Liettuan Kiinaan suuntautuvaa vientiä koskevat rajoitukset ja palauttamaan kauppavirrat normaaleiksi, mutta tästä ei ole ollut hyötyä. Osapuolten

välisissä 15. ja 16. maaliskuuta 2022 käydyissä neuvotteluissa ei saatu aikaan tyydyttävää ratkaisua. EU pyysi 7. joulukuuta 2022 WTO:n paneelin asettamista, ja paneeli perustettiin 27. tammikuuta 2023. Paneelin muodostaminen on käynnissä.

- Kiina – oikeudenkäyntikiellot (DS611). Tämä kiista koskee pääasiassa Kiinan toimenpiteitä, jotka vaikuttavat haitallisesti teollis- ja tekijänoikeuksien suojeluun ja noudattamiseen. Kiinalaiset tuomioistuimet ovat elokuusta 2020 lähtien antaneet päätöksiä (nk. oikeudenkäyntikielloja), joilla estetään sellaisia EU:n yrityksiä, joilla on essentiaalipatentteja, käyttämästä laillisesti oikeuksiaan Kiinan ulkopuolella. Kiinalaiset tuomioistuimet uhkaavat myös suurten sakkojen asettamisella estääkseen eurooppalaisia yrityksiä hakemasta oikeutta ulkomaisissa tuomioistuimissa. Eurooppalaiset huipputeknologiayritykset ovat näin joutuneet huomattavan epäedulliseen asemaan pyrkiessään käyttämään oikeuksiaan. EU:n ja Kiinan välillä käytiin neuvotteluja huhtikuussa 2022, mutta niissä ei saavutettu molemminpuolisesti tyydyttävää ratkaisua. Paneeli perustettiin 27. tammikuuta 2023 ja muodostettiin 28. maaliskuuta 2023.
- Intia – tieto- ja viestintätekniikan tuotteiden tullit (DS582). Tämä kiista koskee Intian tieto- ja viestintätekniikan tuotteisiin soveltamia tulleja. Intia on asettanut vuodesta 2014 lähtien vaihteittain tulleja, vaikka se on sitoutunut tullittomaan järjestelyyn WTO:hon sidotussa aikataulussa ensimmäisen informaatioteknologiasopimuksen (ITA 1) sitoumustensa mukaisesti. Paneelin raportti toimitettiin kaikille WTO:n jäsenille ja julkaistiin 17. huhtikuuta 2023. Paneelin raportissa todettiin, että Intian jopa 20 prosentin suuruiset tullit rikkovat WTO:n kaikkein perustavanlaatuisimpia sääntöjä eli Intian tullisitoumuksia ja ovat näin ollen laittomia. Paneeliraportissa hyväksyttiin kaikki EU:n vaatimukset tässä riita-asiassa, ja riitojenratkaisuelimen pitäisi periaatteessa hyväksyä raportti 60 päivän kuluessa sen jakamisesta kaikille WTO:n jäsenille.
- Indonesian nikkelimälmin vientikielto (DS592). Tämä kiista koskee Indonesian nikkelimälmin vientikieltoa sekä Indonesian nikkelimälmin ja rautamälmin kotimaista jalostusta koskevia vaatimuksia. EU valitti toimenpiteestä WTO:hon ja pyysi perustamaan paneelin tammikuussa 2021. Paneeli totesi 30. marraskuuta 2022, että Indonesian nikkelimälmin vientikielto ja kotimaista jalostusta koskeva vaatimus rikkoivat WTO:n sääntöjä ja että ne eivät olleet perusteltuja sovellettavien poikkeuksien perustella, ja hyväksyi näin ollen kaikki EU:n vaatimukset. Indonesia valitti 8. joulukuuta 2022 paneeliraportista pysyvään valituselimeen, jonka toiminta on pysähdyksissä, ja viivytti näin ollen sen täytäntöönpanoa. Indonesia ei suostunut mihinkään järjestelyyn, jonka avulla voitaisiin kiertää toimivan valituselimen puuttuminen sen valituksen käsittelemiseksi, kuten liittymään välimiesmenettelyä koskevaan väliaikaisjärjestelyyn tai tekemään EU:n kanssa riitojen ratkaisemista koskevan sopimuksen 25 artiklan mukaista tapauskohtaista väliaikaisjärjestelyä, vaikka yhteydenpitoa jatkettiin kaikilla tasoilla vuoden 2022 aikana. WTO:n paneelin päätelmien seurauksena ja sen jälkeen, kun Indonesia valitti valituselimeen, jonka

toiminta on tällä hetkellä pysähdyksissä, ja tosiasiallisesti esti lopullisen ja sitovan ratkaisun riita-asiassa, komissio harkitsee asianmukaisten ja oikeasuhteisten vastatoimenpiteiden soveltamista vastauksena siihen, että Indonesia rikkoo sääntöjä. Komissio on käynnistänyt täytäntöönpanoasetuksen mahdollista käyttöä koskevan julkisen kuulemisen auttamaan mahdollisten kauppapoliittisten toimenpiteiden välttämättömyyden ja parametrien arviointia.

Kertomuksen kattamalla kaudella EU myös **vei edelleen eteenpäin** muun muassa seuraavia **muiden osapuolten unionia vastaan käynnistämiä WTO:n riita-asioita, joissa se on vastaajana**:

- Turkki – terästä koskevat suojatoimenpiteet (DS595). Tämä kiista koskee EU:n helmikuussa 2019 käyttöön ottamaa terästä koskevaa suojatoimenpidettä. Asiasta 29. huhtikuuta 2022 annetussa paneelin raportissa vahvistettiin mahdollisuus käyttää suojatoimenpiteiden välinettä vastauksena maailmanlaajuiseen teräskriisiin mutta todettiin, että EU:n suojatoimenpiteelle ei kolmen kohdan osalta ollut riittäviä perusteluja. Lopullinen raportti hyväksyttiin 31. toukokuuta 2022. Sen jälkeen EU ja Turkki sopivat kohtuullisesta määräajasta ratkaisun noudattamiseksi ja EU toimitti 16. tammikuuta 2023 tilanneraportin, jossa se tiedotti WTO:n jäsenille tässä riita-asiassa annettujen suositusten ja päätösten noudattamiseksi tarvittavan toimenpiteen hyväksymisestä.
- Indonesia (DS593) – palmuöljy ja Malesia – palmuöljy (DS600). Indonesia käynnisti riita-asian joulukuussa 2019 ja Malesia tammikuussa 2021. Riita-asiat ovat erillisiä, mutta niissä molemmissa vastustetaan EU:n ja tiettyjen jäsenvaltioiden EU:n biopolttoainedirektiivien yhteydessä hyväksymiä toimenpiteitä, sillä ne vaikuttavat palmuöljy- ja öljypalmupohjaisten biopolttoaineiden tuontiin näistä maista. Malesia ja Indonesia väittävät, että nämä toimenpiteet ovat ristiriidassa kaupan teknisiä esteitä koskevan sopimuksen (TBT-sopimus), tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen ja tukia ja tasoitustulleja koskevan sopimuksen kanssa. Molemmissa tapauksissa perustettiin paneeli, ja menettelyt ovat edelleen käynnissä.
- Etelä-Afrikka – sitrushedelmät (DS613). Tämä kiista koskee EU:n terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskevaa järjestelyä, jota sovelletaan sitrushedelmien tuontiin Etelä-Afrikasta. Etelä-Afrikka väittää, että EU:n toimenpiteet vaikuttavat olevan ristiriidassa terveys- ja kasvinsuojelutoimista tehdyn WTO:n sopimuksen ja joidenkin GATT 1994 -sopimuksen määräysten kanssa. Etelä-Afrikka pyysi 22. heinäkuuta 2022 neuvotteluja EU:n kanssa WTO:ssa. Neuvottelut pidettiin 15. ja 16. syyskuuta 2022, mutta niissä ei saatu aikaan tyydyttävää ratkaisua. Prosessi jatkuu edelleen.

B. Kahdenvälinen riitojenratkaisu

EU ei aloittanut kahdenvälisiä riitojenratkaisumenettelyjä vuonna 2022, mutta seurasi edelleen, noudattivatko kauppakumppanit asiantuntijapaneelien raportteja ja neuvoteltuja ratkaisuja...

- **Etelä-Korea – työlainsäädäntöä koskevat sitoumukset.** Etelä-Korean kanssa edistettiin edelleen EU:n ja Etelä-Korean kauppasopimuksen kauppaa ja kestäväää kehitystä koskevan luvun mukaisesti tammikuussa 2021 annetun asiantuntijapaneelin päätöksen⁷⁶ täytäntöönpanossa. Etelä-Koreassa tuli vuonna 2022 voimaan kolme keskeistä yleissopimusta: sopimus, joka koskee ammatillista järjestäytymisvapautta ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelua (nro 87), sopimus, joka koskee järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvottelu-oikeuden periaatteiden soveltamista (nro 98), ja pakollista työtä koskeva sopimus (nro 29). Lisätietoja on edellä II.2 jakson C kohdassa.
- **Eteläisen Afrikan tulliliitto (SACU) – siipikarjaa koskevat suojatoimenpiteet.** Tähän kiistaan sovellettiin EU:n ja eteläisen Afrikan kehitysyhteisön (SADC) maiden kahdenvälisen talouskumppanuussopimuksen riitojenratkaisua koskevia määräyksiä. Se koski Eteläisen Afrikan tulliliiton (Etelä-Afrikka, Botswana, Namibia, Swazimaa ja Lesotho) syyskuussa 2018 käyttöön ottamaa suojatoimenpidettä, joka kohdistui EU:sta vietyihin jäädytettyihin luullisiin kananpaloihin. Toimenpide oli vähentänyt merkittävästi siipikarjan vientiä EU:sta Eteläisen Afrikan tulliliittoon. Välimiespaneeli ratkaisi asian 4. elokuuta 2022 antamassaan lopullisessa raportissa EU:n hyväksi ja totesi, että suojatoimenpide ei ollut oikeasuhteinen vaan ylitti sen, mikä oli tarpeen vakavan vahingon tai häiriön korjaamiseksi tai ehkäisemiseksi. Lisäksi tutkimuksen ja suojatoimenpiteen hyväksymisen välinen viive oli liiallinen eikä se ollut EU:n ja SADC:n talouskumppanuussopimuksen mukainen. Vaikka suojatoimenpiteen voimassaolo päättyi maaliskuussa 2022, paneeliraportti loi ennakkotapauksen, jota Eteläisen Afrikan tulliliiton on noudatettava ja esti sitä pidentämästä kyseisen suojatoimenpiteen kesto.
- **Algeria – useat kauppaa rajoittavat toimenpiteet.** EU käynnisti 24. kesäkuuta 2020 EU:n ja Algerian assosiaatiosopimuksen nojalla Algeriaa vastaan riitojenratkaisumenettelyn, jossa se riitautti viisi toimenpidettä (laittomat suojatullit, autojen tuontikielto, tuontilupajärjestelmä, 129 tuotteelle asetetut tullit ja meriliikennealaa koskevat maksurajoitukset). EU:n toimet neuvotteluratkaisun löytämiseksi neuvotteluissa johtivat siihen, että kolme viidestä riitautetusta toimenpiteestä on poistettu (tullit, laittomat suojatullit ja maksurajoitukset). Algeria poisti joulukuussa 2022 laittomat tuontitullit (DAPS) kaikilta EU:n ja Algerian assosiaatiosopimuksen piiriin kuuluvilta tuotteilta. Lisäksi Algeria muutti marraskuussa 2022 oikeudellista kehystä autojen tuonnin osalta. Samaan aikaan Algeria on myös ottanut käyttöön uuden tuontia koskevan lupajärjestelmän, joka on suunniteltu jatkuvaksi tuontikielloksi, jota sovelletaan tällä hetkellä noin puoli miljoonaa tuotetta sisältävään luetteloon, ja muita alakohtaisia kaupan esteitä (esim. maatalouselintarvikkeisiin sovellettavat uudet halal-vaatimukset), jotka häiritsevät kauppavirtoja eri toimialoilla. Uusia kauppaa ja investointeja koskevia toimenpiteitä otetaan säännöllisesti käyttöön, minkä vuoksi liiketoimintaympäristö on käytännössä arvaamaton ja läpinäkymätön. Komissio seuraa tilannetta tiiviisti ja pitää edelleen

⁷⁶ Paneelin raportti annettiin 20. tammikuuta 2021, ja se on saatavilla osoitteessa [Circabc \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/circabc)

huolestuttavana uusien toimenpiteiden käyttöönottoon liittyvää kehitystä vuoden 2022 ja vuoden 2023 ensimmäisen puoliskon aikana.

- Lisäksi Venäjän provosoimaton ja perusteeton hyökkäys **Ukrainaan** vaikutti Ukrainan kykyyn noudattaa EU:n ja Ukrainan väliseen assosiaatiosopimukseen perustuvassa kahdenvälisessä riita-asiassa annettua välimiespaneelin päätöstä Ukrainan tiettyjen puulajien vientikiellosta.

V.2 EU:n sopimukseen perustuvia riita-asioita käsittelevien välimiesten luetteloiden uusiminen

Joulukuussa 2020 järjestettiin julkinen hakemuspyyntö välimiesten luettelon sekä erillisen, kaupan ja kestävän kehityksen asiantuntijoiden luettelon uusimiseksi sellaisten kauppasopimusten mukaisia riitojenratkaisupaneelleja varten, joiden osapuolena EU on. Osana hakumenettelyä kokeneiden kansainvälisten tuomareiden ja tutkijoiden muodostama valintalautakunta tutki ehdokkaat vahvistaakseen heidän soveltuvuutensa nimittämistä varten. Hyväksytyille hakijoille ilmoitettiin hyväksymisestä toukokuussa 2022, ja uusien vaatimukset täyttävien ehdokkaiden luettelot julkaistiin kesäkuussa 2022⁷⁷. Komissio käyttää näitä uusia luetteloja tehdessään ehdotuksia välimiesten tai kaupan ja kestävän kehityksen asiantuntijoiden nimityksiä erityisissä riita-asioissa tai kolmansien maiden kanssa tehtyjen asianmukaisten kahdenvälisen sopimusten mukaisia ennalta hyväksytyjä luetteloja varten. Neuvosto tekee lopullisen päätöksen tällaisista luetteloista. Koska komissio on tehnyt sitoumuksen tasa-arvoisesta edustuksesta välimiesmenettelyissä, se pyrkii varmistamaan sukupuolten tasapuolisen edustuksen nimityksissä luetteloihin tai tiettyihin riita-asioihin ja kannustaa kauppakumppaneitaan toimimaan samoin.

⁷⁷<https://circabc.europa.eu/ui/group/7fc51410-46a1-4871-8979-20cce8df0896/library/3b8c3460-b8f5-4bd2-8e32-08b68cf4d834>